

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönyeim Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestben 50 banval több

„Luft“-biztosítás.

A háború lelkeket megfertőző posványa súlyos kórokat hintett el az emberek között és ezeknek a betegségeknek legsúlyosabbikát így nevezhetnénk: „Meggazdagodni minden áron.” Elaltatni a lelkiismeretet, elkábitani az önzetlenséget és elpusztítani még a csiráját is az emberszeretetnek. Pénzt szerezni, várat építeni arra a legszilárdabb alapra, amit naivitásnak neveznek, becsapni, megkárosítani az embereket és csak az a fontos, hogy ömöljön a pénz, ami mindent pótol; becsületet, boldogságot és lelkiismeretet. Ömöljön a pénz és sikolthatnak utána a kifosztott szegények, az összeroppantott egzisztenciák. Nem fontos; ha pénz van, minden van. Ha pénz van, jöhet az özönvíz.

Ez a háború posványából kinőtt embervirágok mentalitása. Az ilyenek alapítják meg a kétes nevű és kétes alapú vállalatokat, amelyeket az emberek hiszékenységre építenek fel. És szomoru az, hogy az ilyen „üzletek” megalapításához segédkezet nyújt a törvény. A mai számunkban foglalkozunk egy „biztosító társaság” bukásával. Ez a társaság a szerencsétlen kispolgárok naivitására alapította üzletét. Arra számított, hogy ezek a hiszékeny emberek, akik azért kuporgatják össze-filléreiket, amelyeket a gyomrukon, ruhájukon takarítanak meg, majd elhiszik, hogy filléreikért százezreket fognak kapni. És jól számítottak. Ezek a szerencsétlen egzisztenciák is kapva kapnak a könnyen megkereshető, boldogságot pótló, vagy nyújtó pénz után. Megkötik a szerződést a sokat beszélő, kincseket ígérő ügynökökkel és most már egy a köteleessége a szerződés aláírójának; pontosan fizetni az „alapszabályokban” előírt díjakat.

Előkerülnek a párnák alól, az asztal fiókjából a félretett pénzek. Ha nem elég, pótoljuk a havi jövedelemből, legfeljebb két-három napig nem ebédel a család. Hiszen meg lesz az eredménye. Majd ha lejár a szerződés határideje, jönnek a százezrek.

A szerződés határideje pedig lejárt és teljesíteni kellene a szerződés másik szereplőjének is köteleességét. Igen ám, de nem lehet, mert a vezérigazgató urak, a titkár urak, az inspektorok és a többiek már elköltötték a pénzt. A szerencsétlen becsapott emberek ehessen keltek fel az asztaluktól azért, hogy a vezérigazgató urak „representálhassanak.”

Most már igazán elérkezett az ideje annak, hogy ezeket a közönség kifosztására alakuló vállalkozásokat megrendszabályozzák. Ebben az agyongyötört, gazdaságilag megkínzott országban nem szabad megengedni, hogy lelkiismeretlen emberek külön adót rójának a kifosztott polgárságra. Meg kell akadályozni, hogy minden reális alap, minden tökéletes vállalatok alakuljanak, amelyeknek a nyivánvaló céljuk az, hogy kifosszák a nyugodt megélhetésre áhítozó niav közönséget. Nemrég történt, hogy egy bucuresti-i hasonló vállalkozás megbukott, mert az igazgatók elsikkasztották a közönség befizetett pénzét. De ez a példa nem volt elég. Még ezután is prosperáltak, virágoztak a „Danubiák”. De most már betelt a mérték, most már saját kárából tanulhatott a polgárság. És ha az illetékes hatóságok nem akarnak védelmet nyújtani a fosztogatók ellen, úgy védekezzünk mi magunk azzal, hogy ezentúl óvatosabban fogadjuk a jósvádájú luft-biztosítási ügynököket.

Megrendítő részletek a prágai Jakesch-áruház beomlásáról

A hétemeletes palota száznál több munkást temetett maga alá. — Az építkezés vezetője és mérnöke öngyilkosságot követett el a pusztulás láttára. — Kommunisták lázító beszédet tartanak a katasztrófa miatt. — Egy csomó munkás a pincébe szorult és talán még életben vannak.

(Az Aradi Közlöny prágai tudósítójának távirata.) Tegnap délután három órákor borzalmas katasztrófa történt Prágában, ahol óriási robajjal beomlott a Bischofsgasse és Poritsch-tér sarkán épülő hétemeletes Jakesch-áruház. A beomló falak az állványokon dolgozó munkásokat maguk alá temették. A katasztrófát a hatodik emelet beomlása idézte elő, amely magával rántotta a többi emeletet. A beomlás robbanásszerű zajjal történt és az egész városban nagy riadalmat keltett. A beomlott hatalmas épület romjai az egész utcát elborították és a Poritsch-téren megállott minden közlekedés.

A katasztrófa hírére kivonultak a mentők. Az első megállapítások szerint hatvan munkást temetett maga alá az épület, amelynek építői Prasek és Moravec építésszek voltak. A mentési munkálatok azonban szinte leképezhetetlen akadályokba ütköztek.

A vasszerkezet és betontömegek, amelyeknek súlya körülbelül nyolcszáz ezer kilogramm, három méter magasságban áthatolhatatlan fallal zárták el a betemetett munkásokat.

Órákba telt, míg végre működésbe tudták hozni a hatalmas betonfűrészeket, amelyekkel a pincebejáratot szabadították fel. A munkálatok rendkívül lassan haladnak.

A katasztrófa oka.

A magyarországi katasztrófa oka — a városi építészeti hivatal szerint — az volt, hogy a munkálatokat gyorsított tempóban folytatták és emellett, hogy rossz cementet használtak, nem engedtek időt a beton megszáradására. Legújabbban a város egész területén magyarországi építkezések folynak, miután az új házadómentesség csak azokra a házakra vonatkozik, amelyek december 31-ig elkészülnek. Ezért sietették az óriási áruház építését és nem várták be a beton megmerevedését. A szakértők szerint Prága amúgy is homokos talajon fekszik, ami nem eléggé biztos alap hétemeletes házak számára. A szerencsétlenséggel kapcsolatban az államépítészeti hivatal az összes új építkezések revízióját rendelte el.

Amikor a katasztrófa híre az éppen ülést tartó szenátusba érkezett, Hruban elnök fel függesztette az ülést és a szenátus tagjai a

gyász jeléül, állva hallgatták végig a jelentést. Az elnök kijelentette, hogy szigorú vizsgálat indul meg, annak megállapítására, kik felelősek a magyarországi szerencsétlenségért.

A mentési munkálatok a késő éjszakáig folytak. Először három borzalmasan megcsontított gyermekhullát ástak ki az omiadékok alól, majd az egyik betonoszlop alatt egy agyonlapított fiatal nőt találtak, gyermekköcsivel, amelyben az összeroncsolt gyermek feküdt. Valószínűleg a szerencsétlenek éppen arra haladtak, mikor a katasztrófa történt.

Ejféltájban egy életbenmaradt munkást mentettek ki, azonban az megőrült a katasztrófa borzalmai következtében. Attól félnek, hogy az áldozatok száma meghaladja a százat.

Forrongás a munkások között.

A magyarországi katasztrófa következményeként ma reggel Prágában építőipari sztrájk tört ki.

A munkások, főleg a külvárosokban, felháborodással tárgyalják a szerencsétlenség ügyét és arra készülnek, hogy nagy tömegben demonstrálnak a kormány ellen. Az elégedetlenséget a kommunisták még inkább szítják. A belügyminiszter rendelkezése a hatóságok széleskörű övintézkedéseket léptettek életbe és a rendőri készség lezárta a külvárosi utvonalakot, a helyzet azonban óráról-óra fenyegetőbb lesz. Ma délig hatvankét ember hiányát állapították meg.

Hír szerint Moravec, az építkezés vezetője, valamint Matejka mérnök nem véletlenül estek a katasztrófa áldozatává, hanem öngyilkosságot követtek el teletelőségük tudatában, látva a nagy pusztulást.

Tegnap késő este kommunisták összeverődtek a szerencsétlenség színhelyén és lázító beszédekkel intézkedtek a tömeghez, a kormányt okolva a katasztrófaért. A rendőrség számos embert letartóztatott közülük, többek között Rarus kommunista képviselőt és Hampel szenátort.

Az esti jelentések szerint ma délután négy halottat ástak ki. A pincéből sikerült egy életbenmaradt munkást kimenteni, aki azt kiáltotta a tűzoltóknak:

— Isten fizesse meg — majd örömben futni kezdett hazafelé.

Eddig 21 halottja van a katasztrófának

A késő esti órákban érkezett prágai jelentések arról számolnak be, hogy ma délelőtt újabb öt halottat és négy sebesültet ástak ki az áruház romjai alól. A kórházban levő sebesültek közül ma négyen meghaltak és ilyenkor a halottak száma 21-re emelkedett. A kiástott romok között ma egy teljesen szétroncsolt autóra akadtak. A gépkocsi az összeomlás pillanatában haladt el a ház előtt és így pusztult el. Az autó utasait még nem találták meg. A mentési munkálatok előreláthatólag

3-4 napig is el fognak tartani.

Meghamisították az épület alapzatát.

Ma délelőtt kiásták a romok közül az építés egyik vezetőjét Mandel mérnököt, akit súlyosan sebesülten a kórházba szállítottak. Itt ennek ellenére kihirdették előtte a letartóztatásról szóló végzést.

Mandel bevallotta, hogy az alapzatot az előírásnál meghamisították.

A beutorkelt munkások családtagjai több-
sen áttörték a rendőrkordont, hogy hozzá-
tartozóik után kússanak. Az egyik asszony
megtalálta férje fejét a romok között és fél-
száladt ide-oda, hogy a többi test-
részre is rákadjon. Eddig 46 munkás hiány-
zik. Ezekről azt hiszik, hogy meghaltak. A
mentési munkálatok vezetői még mindig biz-
nak abban, hogy a pincében rekedt munkások
életben vannak, mivel a pince beton tetőzete
sokkal erősebb, mint emeletkénel, noha tar-
tani kell tőle, hogy a rázabant nyolcvan vag-
gon súlyú betontörmelék bezúzza a menyeze-
tet. Eddig még nem sikerült tárnakat vágni a

pincéhez és ezért keskeny lyukat furtak, amin
át a tüzoltók levegőt pumpálnak az esetleg
még életben levők számára.

A városban különben mára

csaknem mindenütt kitért az építési sztrájk.

Ahol még dolgoznak, ott is meglassították a
munkát a munkások tiltakozásuk jeléül. A
kommunisták több helyütt tiltakozó gyűlése-
ket tartottak, amiket a rendőrség szétgrasz-
tott. Több ellenszegülőt ez alkalommal le is
tartóztattak.

„Ebben a pörben nincsenek bizonyítékok“

**Vicol dr. védő hatalmas beszédében teleplezi magát és kijelenti,
hogy ő a romániai Vörös Segély ügyésze és az egyesületnek jóvá-
hagyott alapszabálya van. — „Bizonyítékok nélkül csak forra-
dalmi törvényszék ítélkezik,” mondja a védő.**

(Az Aradi Közlöny cluj tudósí-
tójának távirata.) A munkás-per mai
tárgyalásán, az egész város feszült figyelem-
mellet Constantín Vicol dr. védő, folytatta a
tegnap félbemutadt védőbeszédét. Beszédét, a
mely mindenkit frappirozott előkelő modor,
felkészültség és tudás jellemezte.

Vicol dr. a per anyagát és a bizonyítási
eljárás, illetve annak módszereit boncolgat-
ja. Mint a legreakciósabb román jogtudós,
Tarnoviceanu munkáiból hoz idézeteket és en-
gek alapján

**megállapítja, hogy bizonyítékok nélkül
csak forradalmi törvényszék ítélkezik.
Ebben a perben, — mondja Vicol dr., —
épelességgel nincsenek bizonyítékok, ezzel
szemben Romániában forradalom sincs.**

Azt a körülményt pedig különösen figyelem-
be kell venni, hogy a hadbírószak nem forra-
dalmi intézmény. Ellenkezőleg.

Vicol dr. kifejti, hogy vádat csak bizonyíté-
kok, még pedig tisztázott bizonyítékok alap-
ján lehet és szabad emelni. A hadbíró ügyész
bizonyítékai azonban nem helytállóak. Mert —
és itt megint Tarnoviceanura kell hivatkoz-
nom, — mondja Vicol — azok a bizonyítékok,
melyek önvallomásokképe, csatoltatnak egy

ügyhöz, csak abban az esetben lehetnek per-
döntőek, ha azok a bizonyítási eljárás során
felállított tényállással kvadrálnak. Ez is csak
akkor, ha a vádlottak szabadon vallottak s
vallomásukat a főtárgyaláson is fenntartották.
Már pedig ebben az esetben szabad akaratról
szósem lehetett.

**Vetköztessék csak le Avramescut s még
ma is, egy fél esztendő után, meglátszanak
a rettenetes verések nyomai.**

Vicol szünetet kér, melynek megadása,
illetve letelte után rátér a Vörös Segély ismer-
tetésére.

Vicol: A Vörös Segély romániai funkció-
járól a vádak koholtak.

A hadbíró-ügyész izgatottan felpattan és
egy önvallomást lobogtat a védő felé, mely-
ben az egyik vádlott a Vörös Segélyről val-
lott.

Vicol (gúnyosan elmosolyodik, legyint,
majd folytatja.) A segélyakciók a háború előtt
két részre oszlottak. Egyrészt a Vörös-Ker-
eszt, melynek célja, működése a háború alatt
közismertté lett s a Patronázs, mely a társa-
dalmi segélyek jellegét viselte magán.

— Kérdem már most Igen tisztelt had-
bírószak, ha a Vörös-Keresztnek szabad volt

büntetlenül segélyben részesítenie a fegyve-
resen elesett ellenséges katonát. Ha forrada-
lom esetén szabad bekötözni az elesett láza-
dót, milyen jogon lehet vádat emelni a Vörös
Segély ellen, mely szintén csak felségleti, se-
gélyezel a gazdasági harc elesettjeit.

**Szóval az oly nagyon szapult és elfélt
vörös segély is csak altruista, a Vörös
Kereszthez hasonlatos intézmény.**

Az Romániában még ez az altruista intéz-
mény sem funkcionált. Háború után megala-
kultak egyrészt a szakszervezetek segélyek,
másrészt a Nemzetközi Munkás-Segély. A
szakszervezeti segély a szakszervezeti tagok
számára nyújt segélyt s a Nemzetközi Mun-
kás-Segély, mely a társadalmi és elemi csa-
pások sújtotta munkásságot segélyezi. Ez mű-
ködött Romániában.

Szent meggyőződésem, hogy ha a had-
bírószak hártmelyikét felkereste volna a Mun-
kás Segély, hogy a bebörtönözöttek, az el-
esett katonák hozzátartozóin segítsenek,
meggyőződésem, hogy egyik ur sem utasította
volna el a kérelmezőket. S akkor nyilván ők
is állnának a hadbírószak előtt a vádlottak pad-
ján.

— **Bejelentem, hogy a nemzetközi
munkássegély romániai tagozatának én
vagyok az ügyésze. Alapszabályainkat az
ilyen törvényszék jóváhagyta. Tehát jo-
gunk van funkcionálni. Itt tinnepélyesen
kijelentem, vállaljuk a felelősséget Aradi
Victorért és társaiért s bejelentem, hogy
megtesszük a lépéseket annak érdekében,
hogy az Aradtól elkobzott dolgokat
visszakapjuk.**

— Nem hivatkozom a hadbírószak lelki-
meretére. Nem a lelkiismeret parancsa, de a
törvénylisztele a döntő ebben a perben. Már
pedig a törvénylisztele a legridegebben elő-
írja védenem, a vádlottak felmentését.

Utána Stasescu kolozsvári ügyvéd mon-
dott beszédet, melyben szintén a munkásmoz-
galmakkal foglalkozott. Rozványval kapcsola-
tosan kijelenti, hogy semmi olyan nincs a
vádiratban, melyet a vádemelésnél komoly
alapnak lehet nevezni. Mától kezdve a tempó
növelésének céljából bevezetik a délutáni és
délutáni tárgyalásokat. Itélet a jövő hét szer-
dáján várható.

A császárné és fia.

Irtá: Magister.

Néhány nappal ezelőtt a világsajtót
élénken foglalkoztatták Maurice Ros-
tand ut darabjának, a IV. Napoleon-nak
premierjével kapcsolatos diplomáciai
lépések. Az angolok féltékenyen tiltá-
koztak a darab angolellenes tendenciája
miatt.

IV. Napoleon drámaián érdekes él-
téről szól az alábbi történelmi életírás.

Már több mint két emberöltő elmúlt azóta,
hogy Eugénia császárné a porosz győzelme-
k nyomán kitért francia forradalom elűzte Pá-
risból, a trónjáról — több, mint két emberöltő,
de azért még ma is frissen foglalkoztat ben-
nünket a bukása. Hisz apáink még úgy mesél-
nek róla, mint a napilapokból szerzett élmé-
nyükről, mikép menekült a csodaszép császárné,
nagyanyánk akkori divatjának irányítója
Angolországba (1870-ben.)

Először Hastingsban kötött ki. Bazalme
marsall felhívására, mint régensnő (fogoly fér-
je helyében) — tárgyalni akart a porossal,
hogy az elvesztett Franciaországot megmen-
tse. Megdöbbenve olvasta a németek békefel-
tételét és nyomban 14 napos fegyverszünetet
kért sürgönyleg Bismarcktól, és mert nem
akart beleegyezni Franciaország területének
megcsonkításába, Vilmos császárnak is irt,
„a szívéhez, katonai lovagiaságához folyamo-
dok, hogy kedvezően befolyásolja kancellár-
ját“. Néhány nap múlva azonban a tárgyalások
megszakadtak, miután Bismarck nem látta
biztosítva a régensnő arányát és nem tárgyalt
vele tovább.

Eugénia nem akart beleegyezni Franciaor-
szág területi megcsonkításába, mert a jövőbe-
nézett, s nem akart esonka örökséget adni
fiának, a császári hercegnek, Loulou-nak „IV.
Napoleonnak“.

A 15 éves császári herceg most anyjával
Chiselhurstba költözött, ott telepedtek le, oda-
jött a császár is, III. Napoleon, 7 hónapi porosz
fogságából. Betegségétől összeförtén, fárad-
tan — Napoleon már nem gondolt arra, hogy
trónját visszaszerezze, csak Eugénia nem
akart belenyugodni abba, hogy fiának a trón-
követelői nyugtalanítón szomorú örökséget
juttassa egy egész életre.

Segítségére voltak a párisi Bonaparte-pár-
tiak, akik felhasználva az elégtelenséget, a
mely a kommun borzalmi után is mind erő-
sebbé nőtt — hangosan követelték a császár
visszahívását. A császárság visszaállítása lik-
vidálhatná csak ezt a visszás, forradalmi hely-
zetet.

Min mulik egy császárság sorsa?

És elő is volt már minden készíve arra,
hogy III. Napoleon visszatérjen. Meg voltak
rőla győződve, hogy elegendő, ha a császár
belovagol Párisba, Franciaország rögtön mel-
léáll. Mac Mahon, a hadsereg „feje“ kijelentet-
te, kész „a császár elé lovagolni“ — és követ-
ték volna a többi tisztek is, akik úgy vélték,
hogy ez kötelességük: az esküjük köti a csá-
szárhoz. A németeknél — kik akkor még meg-
szállva tartották az ország több részét — ér-
deklődtek, milyen magatartást tanusítanak
— a válasz az volt, hogy „lábhoz tett fegyver-
rel állanak“. Tehát minden rendben lett vol-
na, csak meg kellett rendezni a bevonulási pa-
rádét, felvonultatni a hadsereget, de — de a
császári hólyagbántalmi annyira kihozták,
hogy nem volt képes lóra ülni.

Csakhogy Eugénia soha nem írta az aka-
dályokat, amelyek dinasztialis érdekek elé tar-
nyosultak. Azt követelte férjétől, hogy sür-
gösen operáltassa meg magát, távolítsa el
a köveket. Napoleon azonban félt a műtétől,
hogy lefoglalt szervezete és tönkrement ide-
gei nem bíriák majd ki de végül Eugénia sür-

getésének mégis csak engedett. A műtét sike-
rült ugyan, de a császár aggodalmai nem vol-
tag alaptalanok — teljesen legyöngülve né-
hány nappal az operáció után meghalt. (1873.
jan. 9.) Arra pedig senkiscm gondolt, hogy
apja helyett a fiatal Prince Imperial lovagoljon
be Párisba, mint a császári trón törvényes
örököse.

Megmutatom az újságíróknak!

Különbben is, mint bárgyu, elkényeztetett
kis emberke élt a köztudatban Eugénia fia,
Loulou herceg, amint általában nevezték. És
azért kellett oly korán meghalni a fiatal her-
cegnek, mert ezt a köztudatot meg akarta cá-
folni.

Az utolsó hadjárata, a végzetes hadjá-
ratra a porosz ellen elvitte a főhadiszállásra
14 éves fiát is a császár. És hamarosan azt
sürgönyözte feleségének, akit a régensséggel
 megbízott, hogy fia már most bizonyította
hősieségét, nem fél a bombától. Eugénia nem
gondolt arra, hogy ezt a sürgönyt a nyilvános-
sággal közölje, de miniszterelnöke, Ollivier
ugy gondolta, hogy ez a sürgöny a lelkesedést
fokozza majd és a császárné minden ellenkezé-
se ellenére is közzétette. Ép az ellenkezőjét
érte el annak, amit várt; nem lelkesedést vál-
tott ki, hanem gúnyos nevetést — egész Pá-
risban, különösen, hogy az ellenzéki lapok
még gúnyosabb kommentárt irtak a jelentés-
hez.

Ezek a cikkek később, az angolországi
emigráció alatt kezébe jutottak a császárfi-
nak. Egy Napoleon lovadéki katonai bátorságát
kétségbe vonták! Kigúnyolták! Hisz az apjá-
tól is tudták, hogy jó katona volt! — Ezzel a
sebbel járkált Londonban, azzal a meggyőző-
déssel, hogy azért nincs eléggé erős pártja Pá-
risban, mert azok az ironikus cikkek megfosz-
tották a nimbusától. Carnavon angol hadügy-
miniszter, hogy létrehozassa a délafrika

Anita Berber Aradról indult el a hírnév felé...

Régi, Szabadság-téri lakók még emlékeznek a kis Fliegler Anicára, aki már gyermekkorában is meztelenül táncolt barátinói előtt. — Egyik aradi játszópajtása most levelet írt a híres táncosnőnek.

(Arad, október 10.) Az egész világon ismerik Anita Berber nevét, amely azáltal lett híressé, hogy a táncosnő ragyogóan szép táncai bemutatásánál még a szokásos fügefalevelet is mellőzte. Karrierje — mint a nevezetes személyiség életrajzíró megállapította — Budapestről indult el. Az utóbbi időben Anita Berber kissé visszavonult életet élt és már nem foglalkoznak annyira a személyével, mint néhány esztendővel ezelőtt, annyi azonban bizonyos, hogy neve ma is fogalom az európai fővárosokban.

A szép táncosnő multjának — ha az adatok beigazolást nyernek — rendkívül érdekes aradi vonatkozásai vannak, amelyekről interjúiban nem emlékezett meg soha Anita Berber és amelyek egy véletlen kapcsán most derültek ki. Néhány aradi család ugyanis ha tározottan megállapította, hogy

Anita Berber elemi-iskolás leánykorában, körülbelül tizenhét évesen esztendőig Aradon élt két esztendőig.

A meglepő érdekességet egy véletlen eset derítette ki és néhány napon belül talán már itt lesz a bizonyosság is, amely világot derít arra, hogy a világhírű táncosnő tényleg itt élt-e két esztendőig Aradon, vagy pedig a Sors szeszélyes játéka okozta-e a tévedést.

Az ódon Szabadság-téri ház pajkos kedvence.

Évekkel ezelőtt, 1908-ban vagy 1909-ben, a dátumra a felfedező családok sem emlékeznek tisztán, a Szabadság-tér 17. számú ház egyik szerény lakásában alkott Fliegler Dezső magánhivatalnok, aki Budapestről költözött Aradra. A rendkívül szegényes életviszonyok között lakó családnak két leánya volt: Hilda és Anica. A kis Anica, akiből — az eddigiek szerint — a világhírű Anita Berber lett, elemiiskolába járt Aradon és rendkívül élénk temperamentumu gyermek volt, aki foly-

Iskolai füzetek, írószerek
Sándor Ferencnél, a megyeházzal szemben

uniót, anektálta Transzvált és bár így a zulu-kafferek felszabadultak, mégis felázadtak az angolok ellen. Kellemetlen hírek jöttek onnan letről, újabb és újabb menetszázadokat kellett összeállítani és elküldeni Délafrikába az angolországi partokról. Loulou is jelentkezett, önként. Itt volt az alkalom rációlni a francia lapok cikkeire, a francia köztudatra s a zuluk földjén érdemeket szerezni a trónra.

Az angol kormány feje, Beaconsfield lord (Disraeli) nem akarta engedni a herceget a délafrikai vérmezőkre.

Eugénia császárné nem ellenezte fia szándékát, ő is úgy érezhette, hogy az angol expedícióban való részvétel „trónaspirációinak” kilátásait javítaná és erősítené a bonapartistákat, akiknek az utóbbi években oly rengeteg pénzt áldozott a — fiáért.

A császárné legjobb barátinője volt az angolok királynőjének, Viktóriának és Viktoria addig kérlelte Eugéniával Beaconsfield lordot, míg az beleegyezett abba, hogy Napoleon fia angol csapatokkal elmelessen a zuluk ellen harcolni.

Egy év múlva Eugénia császárné talpig gyászban elutazott Délafrikába, hogy felkeresse azt a helyet, ahol fia, Loulou herceg — elesett. Egy golyó, egy zulu puskagolyója ottotta ki életét. A kabátja zsebében cigaretta alakba sodort újsághasabokat találtak, kivágtott cikkeket, amelyek Párisban jelentek meg 1870 augusztusában — azokat a cikkeket, melyek Párisban kigunyolták, kétségbevitették bátorságát és amelyekre most rációlt az életével. Eugénia császárné meglátogatta azt a helyet, ahol fia kimúlt, ahol nemcsak a gyermekét veszítette el, hanem életének egyetlen nagy célját is.

ton arról álmodozott, hogy világhírű táncosnő lesz belőle. Iskolába nem járt és ha el is ment, gondoskodott valamilyen csinnnyel arról, hogy kidobják az órától. Ilyenkor azután táncolva ment haza. Sokat táncolt otthon, és legszívesebben ledobott magáról minden ruhát és teljesen meztelenül ugrált barátinói előtt. Emiatt azután sokszor volt lármás a ház, Flieglerék kis lakásában órák hosszat veszekedtek a kis Anicával, furcsa passziói miatt. Mint az illető családok emlékeznek, a hivatalnok nem élt békés családi életet. Keresménye nagyrészt alkoholba ölte és igen sokszor sanyaru napjai voltak a kis családnak. A szomszédok pedig, amennyire tehettek, segítettek rajtuk. Ha nem másért, hát az Anica kedvéért, akit rendkívül élénk temperamentuma és talpraesett mondásai miatt mindannyian szerettek.

Anicából táncosnő lesz.

Mindössze két esztendőig élt a Fliegler-család Aradon és azután visszaköltözött Budapestre. Közben teltek az évek és egy-egy Aradra érkező közös ismerős újságotta, hogy a kis Anicában nagy táncelhetőséget fedeztek fel és táncosnő lett. Lassankint elfeledtek a Fliegler-családról, a kis Anicáról, aki táncosnő lett és csak néha-néha, amikor felelevenítésre kerültek a múlt idők emlékei, jutott ismét a szomszédok eszébe a Flieglerék Anicája.

Nemrégén azután fénykép érkezett Aradra, amely Anita Berbert, a világhírű karriert befutott táncosnőt ábrázolta. A Fliegler-család egykori ismerősei kézzől-kézre adták a fényképet,

amelyben mindegyik határozottan Fliegler Anicára ismert rá.

Most már egész kutatást indítottak s az egyik családnak felfedeztek egy fakó, régi fényképet, amely a kisleányt ábrázolta. Összehasonlítást tettek és az eredmény meglepő volt: csaknem minden egyes vonása egyezik. Budapestben érdeklődtek, ahonnan biztos hír azonban nem érkezett, csupán annyit sikerült megtudniok, hogy Anicából tényleg világhírű star lett, aki táncával emberek ezreit kápráztatta el. Most azután cselekvő lépésre szánta el ma-

gát az egyik család, amelynek leánya — jelenleg egy aradi vállalat hivatalnoknője — az egyik színházi laphoz levelet intézett, borítékban egy Anita Berbernek szóló, levelet zárva és arra kérte a lap szerkesztőségét, juttassa el a levelet a táncosnőnek.

Emlékszik-e Anica? ...

A levélben az aradi hivatalnoknő, aki egyébként játszótársa volt Anicának, felelevenítette a múlt több kis esetét, mellékelte a szüleinek ajándékozott fényképet és egy kis lizmet zsebkendőt, amelyet esztendőkként ez-ékként Anica ajándékozott neki és megkérte, válaszoljon, vajon azonos-e ő ama Fliegler Anicával, aki két esztendőig Aradon lakott és ha igen, emlékszik-e aradi élményeire.

Az egykori ismerősök most feszült kíváncsisággal várják, vajon érkezik-e válasz a levélre és milyen lesz a válasz és vajon tényleg azonos-e Fliegler Anica, a Szabadság-tér 17. számú ház egykori, pajkos koboldja azzal a nővel, aki meteorszerű pályafutásával az egész világ érdeklődését vonta magára.

Ki tudja? A Sors néha nagyon furcsa játékokat ír és könnyen lehetséges, hogy a sanyaru viszonyok között élő hivatalnokcsalád táncos csemetéje volt Anita Berber, aki két esztendőig egy ódon aradi házban élte le gondtalan gyermekéletét...

Marosi Rudolf.

APOLLO

MA, csütörtökön 5, 7 és 9 órakor

Rejtélyes hatalom.

Modera dráma az orosz emigránsok életéből.

Főszerepben:

Suzy Wernon, Walter Rilla és Michael Bohnen.

URANIA

Ma, csütörtökön 5, 7 és 9 órakor utoljára

Sif:

Az asszony, aki ölt.

Főszerepben:

Paul Wegener

és GRETE MOSHEIM.

Ezenkívül a legújabb **Heti Híradó.**

Mégis bevezetik Aradon az értékvámilletéket.

A város pénzügyi hivatala javaslattal fordul majd a megalakuló új tanácsához. — Vagy nem köveznek a jövő évben, vagy bevezetik az értékvámot. — Érdekes statisztika arról, mennyi városi terhet visel a kereskedő-osztály.

(Arad, október 10.) Amióta újból feléledt a városházán az aradi kereskedőket fenyegető rém: az értékvám gondolata, ismét számos tiltakozás hangzott el az illeték bevezetése ellen. A tiltakozásokra maga az interimár bizottság kimondotta, hogy nem foglalkozik az értékvám bevezetésének kérdésével. Mindezek dacára az aradi városháza pénzügyi osztályában elhatározott dolog, hogy az alakulandó új tanács elé viszik az értékvám bevezetésének kérdését és kérni fogják a tanácsot, hogy a kereskedők tiltakozása dacára, szavazza meg az értékvám bevezetését.

A pénzügyi osztály javaslatot dolgozott ki, amelyben utal arra, hogy az eddig szedett kövezetvámot a minisztérium semmi körülmények között sem engedi. Ebben az évben a város 17 millió lejt költött a kövezésekre és aszfaltozásokra és a jövő évben legalább is ugyanannyi a szükséglet. De ha nincs kövezetvám, nem tudják fedezni a költségeket. Ezért alternatíva állítják Aradváros új tanácsát:

vagy mondja ki, hogy 1929-ben semmiféle aszfaltozást, vagy kövezést a város nem végeztet, vagy pedig szavazza meg az értékvám bevezetését.

A törvény más bevételi forrást nem engedélyez és a helyzet ezért csak a Legua Maximului (Maximális illetékekről szóló törvény) módosításával változhat meg.

A városi számvevősegi osztály javaslatában hivatkozik arra, hogy a város nem akarja a félszázalékos maximumot bevezetni, hanem csak azt az összeget óhajtja bevenni, amely eddig is befolyt kövezetvám címén. Így lehet az értékvám negyedszázalékos is, és a kereskedők és iparosok semmi kárt nem szenvednek. — Csupán arról van szó — mondja a javaslat, — hogy az eddigi helyzetet törvényes formába öltöztessük. — Példának három költségvetést ismertet, amiből megállapítást nyer, hogy Aradon, Timisoarán és a régi királyságbeli Galatiban, mennyivel járulnak hozzá a kereskedők a közterhekhez. A táblázat a következő:

Szántó Gizi — June Wells kézzongorás klasszikus hangversenye ma, okt. 11-én.

jegyek
Sándor Ferencnél.

Arad: költségvetése 1928-ban 140 millió lejes volt. A kereskedők köveztvám címén 9 millió 400.000 lejt, üzletbér-illeték címén 7 millió 800 ezer lejt, cégtábla-adó címén 800 ezer lejt és közmunkamegváltás címén 4 millió lejt szettek.

Összesen tehát az egész költségvetésnek körülbelül a tizenhat százalékát viselték.

Timisoara: költségvetése 1928-ban 440 millió lejes volt. Itt köveztvám címén, amelyet értékvám néven állítanak be a költségvetésbe, 15 millió lejt, üzletbér-illeték címén 17 millió, cégtábla-adó címén 1 millió 400 ezer lejt folyt be.

Összesen a kereskedők a költségvetés 8 százalékát viselik.

De Timisoarának számos magánüzeme van, ami nagy bevételt biztosít.

Galati: költségvetése 150 millió lejes volt. Értékvám címén 42 millió lejt, üzletbér-

illeték 5 millió 200 ezer lejt, cégtábla-adó 1 millió lejt, közmunkamegváltás címén 1 millió 500 ezer lejt folyt be, itt tehát

a kereskedők a költségvetés 33 százalékát viselik teherként.

Ezzel szemben Arad csak azt a tíz millió lejt akarja bevételezni, ami köveztvám címén amugy is befolyt és amelynél teljesen mindegy a kereskedőknek, hogy milyen címen és milyen név alatt szedik be. A javaslat jelenti, hogy a városnak nincsen módjában a mai körülmények között másra hárítani a terheket, mint a kereskedő- és iparososztályra, miután az érvényben lévő törvények nem adnak módot másra. Ezért kénytelen minden körülmények között 1929. január 1-től bevezetni Aradon az értékvámot. Városi körökben érdeklődéssel várják a harcot, amely az értékvám körül megindul és amely minden bizonynyal heves küzdelem lesz.

TELEFON 70. - ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 70.

Premier. Arad. u. 5, 7 és 9 órákor Premier.

Bottauer Hugó világhírű erotikus regénye filmen:

Elszabadult erkölcsök

Főszerepben: Vivian Gibson, Rina de Szignoro, Mary Kid, Beregi Oszkár, Marlon Osoar.

Jön!

EMBER ÉS ORDOG.

Jön!

A pápa egyesíteni akarja a római kat. és görögkeleti egyházakat.

Egy belga jezsuita páter akciója Moszkvában. D'Herbigny lenne Oroszország első katolikus érseke. — A római egyház leghatalmasabb világpolitikai terve.

(Az Aradi Közlöny római levelezőjétől.) A világháború befejezése után a jezsuita rend nagyarányú akciókat kezdeményezett a cárizmus bukásával vezetés nélkül maradt keleti egyház megnyerése céljából. Több jezsuita szerzetes nagy összegekkel Szovjetországba utazott az éhínség áldozatainak támogatására. A keleti viszonyok egyik legjobb ismerője, d'Herbigny belga jezsuita páter ismételt jár Moszkvában és a pápa őt jelölte ki első katolikus papként Moszkva érsekévé in partibus infidelium. — D'Herbigny páter kezdeményezésére a Vatikán nagy ünnepélyre avatta a két szláv apostolnak, Cyrillnek és Methodnak centennáriáját. Végül amikor tavaly Belgrádban a különböző szláv egyházak főpapjai nemzetközi byzantinológiai kongresszust tartottak, ezen megjelent a pápa képviselőjében d'Herbigny páter, hogy demonstrálja Róma közeledési szándékát a keleti egyházhoz.

A megkezdett akció sokmillió hívő visszahódítását célozza és XI. Pius pápa erélyesen támogatja a jezsuiták mozgalmát. Néhány év előtt életbe hívta a keleti tudományok pápái intézetét, amely nemrégiben költözött át új épületébe és amelynek hatalmas könyvtára rendelkezésére áll mindenkinek, nem csupán a római egyház híveinek.

XI. Pius pápa két elődjének tervét akarja a jezsuiták segítségével megvalósítani. X. Gergely pápa, amikor a római bitorosi kollégium pápává választotta, a szent földön időzött, mint az egyik kereszties csapat kísérője. Midőn értesült megválasztásáról, nyomban Európába utazott és konziliumot hívott össze a keleti egyházzal való egyesülés érdekében. — Célját azonban a római prelátusok, akik az ortodox egyházat a keleti császárság politikai problémájának tekintették, megghiúsították. — Később IV. Jenő pápa kísérelte meg a florenci konziliumon a két keresztény egyház egyesítését, azonban az ő fáradozása sem járt sikerrel, habár a keleti egyház két legelőkelőbb képviselője, Bessarion kardinális Nikomedienből és Izidor kardinális Kiewből is résztvett a tanácskozásokon.

Persze felette problematikus, hogy a jelenlegi pápának sikerül-e megvalósítania a római egyház eme leghatalmasabb világpolitikai művét. Tény azonban, hogy XI. Pius pápa minden alkalmat megragad a terv előmozdítása érdekében. Így a legutóbbi pápai encyklikában megállapítja, hogy teológiai szempontból a két testvéregyház közelebb áll egymáshoz,

mint például a katolicizmus a protestántizmushoz. Egyházi körök szerint az ortodox egyház híveinek körében egyre népszerűbb lesz az egyesülés gondolata.

Irodalom és művészet

* Kézzongorás hangverseny Aradon. Az aradi zenekedvelő közönségnek most van először alkalma megismerkedni a kézzongorás művészettel, a mely az utóbbi években különösen Amerikában hódította meg a koncerttermek közönségét. Mozart és Scarlatti voltak az elsők, akik arra gondoltak, hogy a zongora dinamikájával nem lehet tökéletes zenei hatásokat elérni és hogy az egyzongorás koncertek hatásban távol állanak a szimfonikus zenekarok hatásától. Ők voltak az elsők, akik eredeti, két zongorára írott kompozíciókat adtak a zeneművészetnek. A kézzongorás koncerteknek azonban olyan feltételei vannak, amelyek két művész egyformán balanszított technikáját, lelki egyensúlyát tételezik fel, ami csak a legritkább esetben található meg és maga a kézzongorára írott műveknek teljes tökéletesen való interpretálása azonkívül a legnehezebb és az egyéni lelki harmónián túl a művészi harmóniának a megtalálása is. A kézzongorás koncerteknek az a művészi feladata, hogy a szimfóniák zenei hatását váltsák ki. Nem az egyzongorás hatások megerősítése a dinamikában, nem a szimfóniák leegyszerősítése, de a költői hatások tisztázása a nagyobb, teilesebb együttesben, a harmóniának plasztikusabb kihangsúlyozása. A Szántó Gizi és June Wells kézzongorás együttes tisztán a klasszikus kézzongorás irodalomnak és a kézzongorás hatá-

Karácsonyi és egyéb alkalmi ajándékokat

saját árban vásárolhat a

Grallert-féle végeladason

Arad, Bul. Regina Mária 18. (Polg. Takp. épület.)

Orák! Ekszerek! Disztárgyak!

soknak a megismertetése, ettől fogva a Középeurópában ismert Wiener és Doused jazz kézzongorás együttesétől, akik tisztán a jazzhatásokat domborítják ki hatalmasabb dinamikával és teszik a jazz hatást érzékeltetőbbé. A Szántó—Wells csütörtök esti koncerten a műsor legnagyobb része tisztán kézzongorára írott, Bach—Bauer, Mozart, Beethoven, Arensky, Raff, Bax, Infante és Liszt eredeti kézzongorára írott szimfonikus poémja. (Les Preludes). A Szántó—Wells együttes egyúttal a kézzongorás koncerteknek bemutatkozása lesz az aradi zenekedvelő közönség előtt. Dr. Sz. K.

* Szántó Gizi és June Wells kézzongorás együttese ma este 9 órákor a Kulturpalotában.

* Jean Prostean hangversenye. Jean Prostean, az Aradon jól ismert „román Paganini”, október 13-án tartja kétségkívül nagyérdekességű, egyetlen koncertjét a Kulturpalotában. A hegedűművész szombati koncertjén kizárólag Paganini-művek szerepelnek a következő műsorról: 1. Paganini I. hegedűhangversenye 3. tétel. 2. Második versenytétel. 3. Caprice XIII. XX. és XVII. 4. Mózesfantázia. 5. Tanti Talpiti. Jegyek Sándor Ferenc könyvkereskedésében.

* Az aradi színházi iroda hírei. Még két nap és ismét itt van a szép, meleg színházi esték előfutára: szombaton nyílik meg az új szezonra az aradi téli színház kapuja és este fél kilenc órákor az Ábris rózsája premierjével lesz az ünnepélyes megnyitó. A folyosón már kellemes meleg fogadja a közönséget, a padlón szőnyeg fut végig, friss a festés, ragyogó a fény, csillog az arany ornamentum, kedves, közvetlen intimitásu lett a színház s a meleg hangulatot tetézi, hogy az Ábris rózsája különösképen nagyszerű vigjáték. Csodálatos, a hogyan az Ábris rózsája diadalmasan világsikerű futott be. Annie Nichols igazán szívünk mellett meg szólaló keretben egy zsidó és katolikus amerikai család harcát hozza elénk a gyermekek házassága körül. A jelenetek itt-ott komolykodók, másutt pompás humorral pezsegnek s különösképen a zsidó humor hat szenzációsan. Győző a főszerep, csupa szív-lélek. Gaál Piri, a beinutatózó új naiva üde és kedves. L. Kiss Mariska a megtetsző humor. Horváth László, a debütáló új vigjátéki szerelmes, stílusos, Kallós egy papucsférjet szerez. Egy lelkész s egy rabbi szerepében Szendrey igazgató és Földes komolyak és emberiek. Nagy és tartós lesz a sikere az Ábris rózsájának, amely a premieren A. bérletben, vasárnap délután 5 órákor rendes helyárrakkal, este fél 9 órákor pedig B. bérletben szerepel az aradi színház műsorán, de még a jövő héten is műsorra kerül. A jövő hét újdonsága a legnagyobb operettújdonság, a Régi nyár lesz s a jövő héten mutatkoznak be Viola Margit és Balázs István, az új primadonna és bonviván. Jegyek a téli színház pénztárában. Az igazgatóság közli, hogy esti előadások pontosan fél 9 órákor kezdődnek.

HA NEM PÉLDÁNYONKÉNT VESZI MEG AZ „ARADI KÖZLÖNY“-t, hanem havonta 90 lejtért előfizeti, csak 3 lejt 60 banlba kerül egy példány.

Központi (Central) Szálloda

Budapest, Baross-tér 23.

Teljesen újonnan berendezett

kényelmes családi szálloda

a Keleti pályaudvar 16szomszédságában.

Tökéletes tisztaság, hideg-meleg folyóvíz. Telefon a szobákban.

5174

Polgári árainkból a hirdetésre hivatkozók 20% engedményt kapnak.

Testvérvállalatunk az Ostende kávéház.

Összeomlott egy arad—timisoarai zug-biztosítóintézet.

A Danubia hozománybiztosító társaság ellen özönével érkeznek a feljelentések az aradi és temesvári ügyészséghez. — Mintegy 1400 házasulandó vesztette el befizetett pénzeit. — Csődöt kértek a Danubiát finanszírozó temesvári pénzügyintézet ellen is.

(Arad, október 10.) Érdeklőkörökben mind idegesebb hangulatot váltottak ki azok a riasztó hírek, amelyek az arad—temesvári Danubia Biztosító társaság fizetési zavarairól szóltak, míg aztán

legnapra teljes draszticitásában robbant ki a szomorú, egyben azonban meglepő igazság, hogy a biztosító társaság súlyos passzívakkal a tönk szélére jutott, minden vonalon beszüntette fizetéseit, feloszlatta az egyes — közöttük az aradi — vezérügynökségeket és vezetősége a kétségbeesés apátiájával várja a hullámok végső összecsapását.

Az intézet felbomlásának processzusát pedig sietteték azok a tömeges bűnvádi feljelentések, amelyek valóságos lavina-szerűen indultak meg a biztosítótársaság ellen s amelyekben parallel az aradi és temesvári vizsgálóbírók indította meg és folytatja a vizsgálatot.

A „luftballon”-intézet.

A Danubia mintegy másfél észtenővel ezelőtt a temesvári Mercur Bank égisze alatt létesült, temesvári központtal és 2 millió lej alaptőkével, amelyből azonban — állítólag — egyetlen banit sem fizettek volna be a részvényesek. A társaság főleg csoportbiztosításokra vetette rá magát és különösképpen a házassági csoportbiztosítást kultiválta. Hogy milyen ravasz kiszámítással, annak illusztrálására közöljük az alábbi adatokat. Minden egyes kötvény 25.000 lejről szólt, bárkinek jogában állott azonban dupla kötvényt váltani. Az egyes szimpla kötvények után 1440 lej biztosítási díjat és hat hónapon át havonta 500 lej tagdíjat szedtek, amely után azután a kötvény esedékességéig — legalább azonban még hat hónapig — a közben történt házasságok után esetenként 100 lej hozzájárulást kellett megfizetni. Havonta átlag 12 házasságot jelentettek be, ez az összeg tehát minimálisan 7400 lejre emelkedett, vagyis összesen 11.840 lejt kellett befizetni egy 25.000 lej értékű kötvény után.

Eddig azonban még rendben lett volna a dolog. A könnyű pénz jó családok s a dus kamatozás reményében mintegy 1400 tag sietett beiratkozni a csoportba és fizetik rengetegen türelmesen a különféle címeken szedett illetékeket és hozzájárulásokat. Hangos reklám és hatalmas adminisztráció mellett így haladtak az ügyek ez év július—augusztusáig, mindaddig, míg az első esedékességek ideje elérkezett. Augusztus közepéig azonban még mindig nem volt nagyobb baj. A jelentkezők közül többeket kielégítettek, míg azután a következő türelmetleneket különféle ígére-

tekkel tévesztették meg. Így haladtak az ügyek szeptember elejéig, amikor a kötvénytulajdonosok között mind bizalmatlanabbá vált a helyzet s mind türelmetlenebbül követelték a kötvények beváltását. Az intézet helyzete súlyosodni kezdett s ezért még kapzsibb kapkodással igyekezett segíteni magán. Megnyugtató kommunikéket tettek közzé, márcól-holnapra a legnagyobb titokban leépítették a vezérügynökségeket és ideig-óráig úgy próbáltak segíteni a válságos helyzetben. Így a türelmetlenebb felektől a befizetett összegek visszafizetésével visszaváltották a kötvényt.

Ezzel a manipulációval kötvényenként legkevesebb 20.000 lejt kerestek, mert hiszen a kötvény értékét minden egyes esetben teljes összegében beszedték a házasságokéért kiírt hozzájárulási összegekből.

Megindul a lavina.

Azonban ez az állapot sem tarthatott sokáig. A kötvényesek kezdtek fenyegetőzni s mintegy három héttel ezelőtt befutott az első bűnvádi feljelentés az intézet ellen. Ezt a feljelentést rövidesen követte a többi s pár nap múltán a feljelentések egész lavínája indult meg a kétségbeesett kapkodással küzdő intézet ellen, amely ekkor még szigorubbán lépett fel és dörgedelmes levelekben szólította fel a tagokat a díjak sürgős és gyors befizetésére. Persze most már senki sem volt hajlandó eszközölni a további befizetéseket. A bevételek lényegesen megcsappantak s az intézetet finanszírozó temesvári Mercur Bank is kénytelen volt megtagadni a további segítséget, annál is inkább, mert legutóbb a bank is súlyos válságba került.

Igy álltak a dolgok, amikor tizenhárom kötvénnyel rendelkező aradi csoporttag, Zahova Béla, Laub Julianna, Vincze Árpád, Neagu Katalin, Szabó János, Menczer Gizella és Friedmann Lajos nevében dr. László Lipót aradi ügyvéd a temesvári

Bratianu: A kölcsön ügye el van intézve.

A miniszterelnök érdekes kijelentései báró Villani magyar követ bankettjén. — A parlament megnyitásakor hivatalosan bejelenté a kölcsön perfektuálását.

(Az Aradi Közlöny bucarest-i tudósítójának telefonjelentése.) Bratianu Vintila miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson fogadta George Quesney francia bankárt, aki a francia pénzcsoport megbízásából már hetek óta Bucarestben tartózkodik és a Banca Nationalában Burileanu vezérigazgatóval együtt dolgozza ki a kölcsön folyósítása kapcsán szükségessé váló intézkedéseket.

Ugy Quesney banár, mint Bratianu miniszterelnök, nemkülönben a Bucarestben akkreditált diplomáciai kar színe-java résztvett azon a meleg hangulatu bucsbanketten, amelyet Argetoianu h. külügyminiszter ma délben rendezett a távozó és ez alkalommal a régens tanács által a román koronarenddel kitüntetett bucarest-i magyar követ, báró Villani Frigyes tiszteletére. A banketten a miniszterelnök a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Csodálatos, hogy egy országban, amelyben annyian igénylik a hatalmat, oly kevesen ismerik a közgazdasági viszonyokat és azok külföldi relációját. Amikor én a bucarest-i kereskedelmi akadémiában megtartottam exozemat a külföldi kölcsön-ügyének állásáról, megmondottam, hogy ezen túl a kölcsönről már igen keveset fogunk beszélni az őszi vakáció végéig, mert

azt immár csak valami nem várt elemi csapás, háború, vagy ilyen nagyszabású esemény akadályozhatja meg.

Én elutaztam szabadságra, de vakációzni mentek a bankárok is, és hogy a nyári hónapok alatt ilyen kép természetesen nem történt semmi sem, azt

Dohnányi — Klényi

jubiláris

okt. 19.

SCHUBERT - hangversenye

ügyészségen megtette a bűnvádi feljelentést a Danubia ellen. Ugyanekkor az aradi ügyészségen az intézet aradi vezérügynökségének egyik, Schapira nevű alkalmazottja is megtette a bűnvádi feljelentést, amelynek következtében Sotirescu vizsgálóbíró az intézeti könyvek lefoglalását rendelte el. Erre építették le azután sürgősen az aradi vezérügynökséget. Schapira feljelentését másnap újabb feljelentések követték, amelyeket részben dr. Pop János, részben pedig dr. László Lipót ügyvéd adott be, utóbbi Brontiu György és Jankó Róbert ügyfelei nevében. Értesülésünk szerint Aradon mintegy hetvenre tehető az esedékessé vált kötvények száma, ez a szám aztán rövidesen a háromszorosára fog emelkedni, mert október végével újabb 100—150 kötvény várlik esedékessé.

Inog a Mercur Bank is.

Ugyancsak súlyos zavarok vannak azonban a Mercur Banknál is. A pénzügyintézet helyzete — a Danubiához hasonlóan — szintén válságosnak mondható s az igazgatóság most mindent elkövet, hogy valahogy elkerülje az összeomlást, amit kétségessé tesz az a körülmény, hogy

Baran Coriolan dr. temesvári ügyvéd egyik ügyfele nevében ma benyújtotta az első csődkerést a Mercur Bank ellen.

Valószínűleg ennek következtében történt, hogy a bank igazgatósága október 16-ikára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelyen — mint a jól értesültek tudni vélik — megkísérik a nehéz helyzetbe jutott pénzügyintézet szanálását, amelyet alaptőkeemelési és befizetési tranzakció útján remélnék. A tervek szerint a pénzügyintézet ötmillió alaptőkéjét 20 millióra emelnék fel, hogy ezzel pótolják az intézettől megvont állami hitelt. A megtartandó közgyűlésen remény nyílik arra, hogy a két intézet közös vezetősége a súlyos helyzetből kivezető utat találva, a Danubia ügyfeleinek kártalanítására is gondolhasson. Mindenesetre azonban az a körülmény, hogy a Mercur Bank ellen csődöt kértek, a Danubia kötvényesek között általános depressziót váltott ki s a biztosító társaság szanálásába keltett remények alaposan megcsappantak.

Magyarország világhírű ásványvize, a

PARÁDI VIZ

a leghíresebb orvosok véleménye szerint kiváló gyógyszernek bizonyult

idült tüdő, gyomor-, bél- és hólyaghurutban szenvedőknek, emésztési zavarok, aranyér, máj- és lépdagasztások esetében, csisz és köszvény bajoknál.

Kitűnő asztali és borviz.

Allandóan friss töltésben kapható:

KARDOS MIKLÓS

cégnél

ARAD, Strada Eminescu 16.

H I R E K.

Szendrey Mihály - a társulatáról

Az aradi színigazgató reflektál az Interimár-bizottságban elhangzott megjegyzésekre. — Csak két idegen állampolgár van a színészek között, azok is miniszteri engedéllyel működhetnek.

(Arad, október 10.) Mai számunkban megírtuk, hogy Szendrey Mihály társulatának betérjesztése nyomán az Interimár-bizottság elé került a társulat taglistájának kérdése. Egy felszólalás Karácsonyi Ily primadonna „hovaszerződöttségét”, az idegen honos színészeket, az ismeretlen tagok feletti véleménynyilvánítás szükségességét és egyáltalában a társulat művészi nívóját tette szóvá, amelynek kapcsán ma beszélgetést folytattunk Szendrey Mihállyal, aki a következőket jelentette ki:

— Karácsonyi Ilyt csupán négy fellépésre szólítja el havonta Janovicsal kötött szerződése. Különben Karácsonyi Ily állandóan Aradon tartózkodik és itt lesz lakása is. Bármikor ennek bizonyosságára bemutatnám Karácsonyi Ily szerződését, amely tökéletesen igazol engem. Társulatomban csak két idegen állampolgár foglal helyet, azonban ezeknek működésére miniszteri engedély van a kezem között s egyébként is addig nem kapom ki a miniszteriumtól a végleges approbációt, amíg át nem vizsgálják a tagjaim állampolgárságát.

— Az aradi közönség előtt ismeretlen tagjaim már az első napokban meg fognak ismerkedni Arad színházi közönségével és a város színügyi bizottságával. Nem félek — megütik, nagyon is megütik a mértéket. A társulatot legjobb akaratú, a rendelkezésre álló erők legjobbjaiból állítottam össze, ne egy-két fiatal, kezdő segéderőmről hangozzék el a vélemény, hanem beérkezett tagjaimról. Azok pedig kiállják a tűzpróbát mindenkör. Nagyon helyesnek tartom, ha a színügyi bizottság állandóan szemmel tartja a színház helyzetét, az esetleges észrevételekért én mindig köszönetet mondok s nyomban megteszem a lépéseket a hiba orvoslására.

— A régenstanács Hohenzollern Fülöp herceget a Károly-renddel tüntette ki. Bucarestből jelentik: Hohenzollern Fülöp herceg ma kihallgatáson jelentkezett a régenstanács előtt. A herceget a régenstanács a Károly-renddel tüntette ki. Hohenzollern Fülöp az éjszaka folyamán hazautazik.

— Nagy bonyodalom Horan Franciaországból való kiutasítása körül. Párisból jelentik: Horan amerikai újságíró kiutasítása körül még mindig nagy diplomáciai és sajtóvihar dúl. A külügyminiszterium ma hivatalos nyilatkozatot adott ki, amelyben azt állítja, hogy Horan kihallgatásával meg akarták tudni, mi volt a forrása a flottaegyezmény indiszkrét közzétételének. A külügyminiszterium szerint az amerikai újságíró súlyosan vétett hivatásbeli kötelessége ellen, azzal, hogy egy ellopott okmányt hozott nyilvánosságra, amelyről jól tudta, hogy a francia kormány tulajdona. Az amerikai nagykövetség attaséja demarsot nyújtott át a külügyminiszteriumban és felvilágosításokat kért Horan ügyére vonatkozólag. A párisi angol-amerikai újságírószindikátus elnöke, William Byrd kijelentette, hogy a külügyminiszterium felvilágosításai elégtelenek. Az angol sajtó súlyosan elítélő szavakkal nyilatkozik a francia hatóságok eljárásáról. Az Evening Standard szerint már hosszú idő óta nem történt nevesebb valami, mint Horan kiutasítása. Amerikai újságírókörökben bizonyosan tudják, hogy Hearst nem lapás, vagy vásárlás révén jutott az okmányokhoz, hanem a francia külügyminisztérium két vezető tisztviselője, a kik állandó ellenlábasai Briand politikájának, önként adták át Horannak azokat. Coolidge elnök hírszerint kijelentette, hogy bár Amerika megvédi polgárait, ez az ügy csupán a francia kormányra tartozik és nem teszi szükségessé Amerika beavatkozását.

Bécsben nagy sikerrel hangversenyezett, román Paganininek nevezett **PAGANINI-estélye** október 13-án a Kulturpalotában. Jegyek Sándor Ferenonél.

36-ik Rác Laci, mint detronizált uralkodó.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) A Newyork Times című világlap ma ideérkezett számában közli az Associated Press nevű ismert amerikai távirati iroda következő fantasztikus budapesti jelentését:

75.000 cigány királya

szembe fordul a magyar kormánnyal és további kőborlást szabadságot követel.

Budapestről jelenti az Associated Press: Ratz-Luce (?) Magyarország cigányainak korlátlan uralkodója, egy minapi audiencián arról informálta az Associated Press tudósítóját, hogy hevesen tiltakozni fog a kormánnyal az ellen a szándéka ellen, amely szerint az ő 75.000 alattvalójából minden lözetes figyelemztetés nélkül polgárokat akar csinálni.

Ratz-Luce király 36-ik leszármazottja annak az első Ratz királynak, aki a kilencedik században uralkodott Középeurópa cigányain. Anyja, néhai Ratz-Pall, király volt, aki több mint száz évig élt és hírneves zenész volt.

A jelenlegi király tudósítóját Budapest melletti villájában fogadta. Az uralkodó fo-

— Chamberlain egészségesnek érzi magát. Newyorkból jelentik: Chamberlain angol külügyminiszter Sanfranciskóban úgy nyilatkozott, hogy egészségi állapota most már teljesen kielégítő és néhány nap múlva visszatér Londonba. Novemberben pedig átveszi a külügyminiszterium vezetését.

— Mit tanult Amanullah király a civilizáció földjén? Amanullah, Afganisztán hatalmas királya, tudvalevően hónapokat töltött Európában a modern civilizáció bölcsőjében. Bejárta az összes fővárosokat, kezét fogott az összes uralkodókkal, végignézett szemléket, muzeumokat és képtárakat, mondott felkészöntöket, hallgatott szónoklatokat... szóval megismerkedett az európai civilizációval. Éppen ebben az időtájtban a béke volt napirenden. Békepaktumokat kötöttek, békéről beszéltek Genfben, békeszerződésekről tárgyaltak az államok, döntőbírószági egyezségekből állapodtak meg és barátsági jegyzéket cseréltek ki. Ha volt szeme Amanullah királynak, akkor láthatta, hogy Európa valóban a civilizáció humusza. Itt mindenki békéről beszél, békéről ír és békéről álmodik. S mégis mit művelt ez az ázsiai uralkodó! Egy afganisztáni távirat azt mondja, hogy őfelsége most összehívta tanácsadóit és elmondta nekik, hogy Európában való jártában 55.000 darab modern zárvartu fegyvert, 106 darab ágyut, 6 darab tankot, 5 páncélvonatot és 6 gépfegyvert vásárolt. A fegyverek számára szükséges municiót természetesen szintén megrendelte. Sőt a repülőgépekről sem feledkezett meg és azokról a bombákról sem, amelyeket a repülőgépekről le lehet dobni a városokra és falvakra. Ime, ezt tanulta Afganisztán hatalmas királya a civilizáció bölcsőjében. A békéről szóló szövegeket végighallgatta és közben aláírta az ágyukra vonatkozó megrendeléseket. Alig lehet kétség afelől, hogy ez az ázsiai kényur alaposan kiismerte a civilizáció bölcsőjét.

— Borzalmas rablógyilkosság egy bács-megyeyi községben. Szabadkáról jelentik: Badianovici községben Bizsics Gyoka vagyonos gazdálkodó leányának, Ielenának esküvőjére nászajándékkul ötven darab aranydukátot vásárolt. Ezt megtudta az egyik bérese és két társával elhatározta, hogy bekormozzák arcukat és kirabolják a gazdát. Tegnap este, revolverrel a kezükben, behatoltak a lakásba és fegyverüket a gazdának szegezve, kiáltották: „Pénzt vagy életet!” — A gazdálkodó fia hirtelen felkiáltott: — Ismerlek, gazember, — mire a felismert béres agyonlőtte a fiut. Ez-

Kölcsönkönyvtár

(KERPEL-féle) a legnagyobb. Minden újdonság több példányban; havi díj 80, ill. 60 lej, vagy kötetenként 4, esetleg 3 lej. A könyvek ujak és tiszták. — Betét 100 lej. Próbahónap havi 40, vagy 30 lej. Ifjs. és mesekönyvek díja 2 lej.

lyékony angol nyelven társalgott s neheztelését fejezte ki az új törvényen, amelynek az a célja, hogy a szabadságszerető cigányokat beolvassza, őt magát pedig megfossa trónjától.

— Én 75.000 cigánynak vagyok uralkodója, — mondotta — s alattvalóimtól azt követelik, hogy alattvalói hűségüket, amivel nekem tartoznak, ruházzák át a magyar államra. Még ezt sem bírnám abban az esetben, ha a törvény, fajom tagjainak politikai szabadságot biztosítana.

— A baj abban rejlik, hogy bennünket márcól-holnapra rendes, törvénytisztelő s állandó, új foglalkozással bíró polgárokká akarnak áttormálni. Ez pedig igen nehéz lesz, mert a cigánytemperamentumban van valami, ami lázadozik az állandó lakóhelyhez kötött, békés élet ellen. A mi népünk évszázadok óta szabad életet élt a nyílt ég alatt; úgy akarunk mi is élni, mint őseink ezer évvel ezelőtt.

Eddig a „Newyork Times”, illetőleg az Associated Press jelentése. 36-ik Rác Laci, a budapesti kővéházak hegedűkirálya bizonyára csodálkozni fog, ha ezt a jelentést, mely jellemző az amerikai hirszoigálatra, elolvassa.

után kijelentette, hogy aki megmoccan, hasonlóan jár. Bozsicsné felugrott és sikoltozva menekült, mire az egyik rabló őt is agyonlőtte. A gazdálkodó elkeseredésében pusztá kézzel nekiment a rablóknak és a béres őt is lelőtte. Ezután nekifogtak a zsákmányolásnak. A szekrényeket fessegették, mikor a lárma és lövöldözésre felriadt szomszédok berohantak. Nagy lövöldözés és késelés keletkezett. A bérest az egyik szomszéd leszurta, mire két társa elmenekült. A férjhezmenés előtt álló leányt ájultan találták meg a szomszéd szobában. A két megszökött rablógyilkost pedig a csendőrök az éjszaka folyamán letartóztatták.

ÖN IS TUDJA!!

AZ IDÉN MÉG LESZ!!

de eddig nem volt bájosabb, szebb, érdekesebb, pazarabb, vigabb és mulattatóbb filmje Aradnak mint a

MA TÁNCOL MARIETTE LYA MARA

összes eddigit felülmuló slágere HOLNAPTÓL

AZ APOLLOBAN.

— Szombaton nyílik meg az Újságíróklub új alakított és kibővített étterme. Az Újságíróklub nagy látogatottsága folytán szükségessé vált, hogy az eddigi vendéglőhelyiséget átalakítási munkálatoknak vessék alá. Az építkezés már két héttel ezelőtt megkezdődött és ma már a befejezés stádiumában van. Az étterem, miként a klub többi helyiségei, az átalakítás folytán tágas, kellemes és barátságos intim helyiséggé alakult át és a klub tagjai részére valóban meglepetésül szolgál. Az igazgatóság gondoskodott arról, hogy a vendéglőhelyiség most már fokozottabb mértékben elégtse

október 14.

KUBELIK
hegedüestje.

Jegyek: Sándor Ferenonél.

kl a klubtagok igényét. Az új helyiség szombaton este nyílik meg. Ezzel kapcsolatban természetesen, a klub nagyterme átveszi eredeti rendeltetését. A nagyterem jövőben csupán a tagok szellemi szórakoztatására fog szolgálni és így az ismét visszanyert régi pompáját s ezzel a klub helyiségei újból igazán intim és kedvelt otthont nyújtanak a tagok számára, amit még fokoz az a tény, hogy a klub termei állandóan kellemesen fűtve vannak.

LYA M A R A

legjobb alakítása

— Egy híres magyar jogtudós halála. Budapestről jelentik: Magyary Géza, a budapesti egyetem polgári törvénykezési jogtanára, az európai hírnévű tudós ma 84 éves korában váratlanul elhunyt. Magyary annakidején a nagyváradi jogakadémiának volt tanára.

LYA M A R A

leghájasabb szerepe

— Birtokbábelhelyezés Pécskán. A minap helyezették birtokba Pécskán a földet kapott lakosságot. Az ünnepély künn a határban folyt le. Lengyel István magyarpécskai esperesplébános a szántóföldek között tábori misét tartott és szentbeszédet mondott.

LYA M A R A

legjobb filmje

— Csang-Kai-sek — köztársasági elnök. Sanghainból jelentik: Az új államtanács elnöke, tehát a köztársasági Kína államfője, Csang-Kai-Sek tábornok lett.

Mindenkit mulattat

LYA M A R A

— Letartóztatták a reklámtrükkös töltőtollgyárost. Bécsből jelentik: Winkler osztrák töltőtollgyárost, akinek legutóbbi reklámtrükkjét részletesen ismertettük, a raxi kettős öngyilkosság ügye miatt ma letartóztatták.

Mindenki kedvence

LYA M A R A

— Megvásárolt ország. Newyorkból jelentik: Egy francia és amerikai pénzemberekből álló konzorcium megvásárolta a Pireneusokban lévő Andorra köztársaságot, amelynek területén játékkaszinót létesítenek.

Mindenki nézze meg holnaptól APOLLOBAN

L I A M A R Á T

— Földosztás Szemplakon. A napokban megkezdtek Szemplakon is a földosztás munkáját és gyors tempóban az igényjogosultak egymásután kapták meg régen beígért földjüket. A földosztást az agrárbizottság kiküldötte: Pascu mérnök végzi és az agrártörvény értelmében két és fél holdat juttat egyformán a szegényebb sorsú földnélküli lakosságnak. Pascu mérnök a magyar közalapítványi birtokból méri ki a földeket, amelyeket az igényjogosultak egyrésze már előlegesen is munkálhatott, de a nagyrésze csak most kap először földet és így érthetően nagy az öröm a szemlakai körében. A szegényebb népréteg kielégítése mellett a kisebbségi egyházak is hozzájutottak földjükhöz. Ilykép a római katolikus egyház tizenhét, az ágostai evangélikus egyház hét, a görög katolikus egyház huszonöt, valamint az állami tanítók tizenhét holdat kapnak.

— Csak a valódinak van helye! Utasítson vissza minden „épolj jónak” ajánlott hasonnemű szert és vegyen csakis Aspirin-tablettát az eredeti Bayer-féle csomagolásban (6 vagy 20 tabletta egy dobozban.)

— A szovjetvezérek nagyrésze — elmebajos. Rigából jelentik: A szovjet elkobozta Voskreszenski orosz professzor legújabb könyvét, amely megállapítja, hogy az oroszországi kommunizmus jelenlegi vezérei hetvenöt százalékan elmebajosok, így Trockij, Rykov és Stalin is. A tisztviselők negyven százaléka lelki beteg.

— Jean Prosteanu. Bécsben nagy sikerrel hangversenyzett, román Paganini-nak nevezett. **AGANINI-estélye** október 13-án a Kulturpalotában. Legyenek vendégek Paganini-nál.

A parlament elé kerül a petroleumpanamista képviselők ügye.

Ha a parlament nem adja meg jóváhagyását, a letartóztatott képviselőket azonnal szabadon fogják bocsájtani.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Politikai körökben élénk vita tárgyát képezi a dambovitali milliárdos petroleumpanama ügyében letartóztatott képviselők ügye. A kérdést különösen aktuálissá teszi most az a körülmény, hogy a parlamentet rövidesen összehívják, már pedig az alkotmány 55-ik szakasza szerint sem a képviselőház, sem a szenátus egyetlen tagja az ülészek ideje alatt le nem tartóztatható, legfeljebb csak a parlament beleegyezésével, ha az illető képviselőt, vagy szenátort inflagranti érték. Ha előzetesen tartóztatják le, vagy indítottak ellene eljárást olyan időben, amikor az ülészekot már bezárták, a letartóztatást vagy eljárást a parlament elé kell terjeszteni jóváhagyás végett.

A lapok szerint az alkotmány rendelkezéséből világosan kitűnik, hogy a parlament megnyitása után az elfoivi törvényszéknek Toha és Irimescu Condesti letartóztatását jóváhagyás végett a parlament elé kell terjeszteni. Ha a parlament nem adja meg jóváhagyását, a letartóztatást azonnal meg kell szüntetni. A Carentul úgy értesül, hogy a kormány, amelynek nem kellemes a két letartóztatott képviselő ügyének nyílt ülésen való tárgyalása, bizottsághoz fogja utalni az egész kérdést, a letartóztatott képviselők barátai azonban gondoskodni fognak róla, hogy az ügy nyílt ülésen szóba kerüljön. Erre készül legalább Istrate Micescu, aki ez alkalommal erős támadást intéz Stelian-Popescu ellen.

Vizsgálat indult Miss Amerika lovagja ellen.

Berger Imre állapota javult, de a szerencsétlenül járt amerikai özvegy asszony körüli szereplése egyre gyanusabbá válik. — New-Yorkba szállítják Miss Amerika hamvait. — A soffőr felgyógyult és már el is utazott Bécsbe.

(Arad, október 10.) A tragikus véget ért özv. Hermann Gyuláné temetése ügyében ma megtörtént a végleges intézkedés. A mai nap folyamán ugyanis megérkezett Nápolyból Bécsbe az elhunyt fia, Merkler Ede, aki távirati uton úgy rendelkezett, hogy anyja holttestét Bécsbe szállítsák. Miss Amerikát így tehát, mint azt különben legutóbbi számunkban jeleztük, elhamvasztják a bécsi krematoriumban és hamvaival fia hazatér Newyorkba.

A holttestet Merkler Ede rendelkezéséhez képest, ma délután koporsóban vonatba tették és így Miss Amerika megkezdte utolsó útját Bécs felé. A szerencsétlenül járt uriaszony földi maradványait, mostohaanyja: özv. Fodor Ignácné és mostohaestvére Fodor Ella kísérték el Bécsbe.

Mint emlékeztetés, a csabacsüdi autókatasztrófa alkalmával eltűntek a dúsgazdag amerikai asszony összes ékszerei. A rendőrség és a csendőrség megindította a nyomozást az eltűnt drágakövek után, ez azonban mindeddig nem vezetett pozitív eredményre.

Ma éjjel a pesti gyorsal, amely háromnegyed óras késéssel fél két órakor futott be, hazaérkezett Aradra Miss Amerika, özv. Hermann Gyuláné huga: Vajda Bertalané, aki szintén elutazott a katasztrófa színhelyére. Az állomáson az Aradi Közlöny munkatársának néhány percig sikerült beszélnie Vajda Bertalanéval, aki fáradtságára és az átélit izgalmakra hivatkozva, csak néhány odavetett mondattal számolt be a szerencsétlenség legújabb fejleményeiről.

— Sorozatos zsebtolvajlások a Ferenc-téri piacon. A Mihai Viteazul (Ferenc-téri) piacon ma délelőtt nagy riadalmat okozott az elszaporodott zsebtolvajok intenzív működése. Egymásután hangzottak el a rendőrtől való kiáltások, mert a délelőtti órákban csupán ezen a téren négy zsebtolvajlást követtek el. A legsúlyosabban károsult egy Sirb Todor nevű gazda, akinek zsebéből tizenhatezer lejt csentek el a tolvajok. Egy ujanáti asszonytól háromezer lejt és két vásárló asszonytól néhány száz lejt loptak. A sorozatos lopásokról azonnal jelentést tettek a rendőrségnek és még a délelőtt folyamán letartóztatták a piaci tolvajlásokról ismert Kiss-testvéreket, akik a téren tartózkodtak a lopások ideje alatt. Mindkettőjüket a rendőrségre kísérték, de tagadják, hogy ők követték volna el a zsebtolvajlásokat. A nyomozás tovább folyik.

— Katonakötelesek jelentkezése. Az I. Kerülethez tartozó 1910-es születésű katonaköteles ifjak jelentkezzenek haladéktalanul a kerületen.

— Landau Jenő utazót szabadlábba helyezték. Megirtuk, hogy Landau Jenő aradi utazó ellen elszámolási differenciák miatt két feljelentést tettek a rendőrségen, amely Landaut kihallgatása után ma átkísértette az aradi ügyészségre. Itt újból

Megerősítette, hogy a tragikusan elhunyt Hermannét fia intézkedésére valóban Bécsbe szállították ahol elhamvasztják és ahová mostohaanyja és unokatestvére: özv. Fodor Ignácné és Fodor Ella is elutaztak

a mindinkább javuló egészségű Engasser Louis soffőr kíséretében.

Az anatótrágédia harmadik szereplője: Berger Imre ügynöknek állapota is meglehetősen javult, úgyhogy néhány napon belül elhagyhatja a csabai kórházat. Az ügy legújabb szenzációja, hogy

mind gyanusabb lesz Berger Imre, a huszornyelc esztendő fiatal ügynök szerepe. Kiderült, hogy nagyobb pénzüsszeget kísérelt meg fölvenni Hermanné terhére és ez a ténykörülmény igen sok kombinációra ad alkalmat.

A csabai rendőrség be is vezette a nyomozást és megkezdte Berger kihallgatását és nem lehetetlen, hogy még nagyon érdekes fejleménye lesz az országos szenzációt keltett ügynek.

Rejtélyes az a körülmény is, hogy a csabacsüdi országuton, a katasztrófa környékén, az elhunytnak egyetlen ékszerdarabját sem találták meg és most a katasztrófa rábukkait a szántóföldön dolgozott munkások ellen is bevezették az eljárást. Ez ügyben különben Berger Imrét is ki fogják hallgtni, mert a nyomozó hatóságoknak az a véleményük, hogy az eltűnt ékszerek sorsáról Miss Amerika lovagjának feltétlenül tudnia kell egyetmást.

kihallgatták az utazót és aztán szabadlábba helyezték, de az eljárás folyik ellene.

— Rendőri hír. Gartner Léna aradi lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásába betörttek és több ezer lej értékű holmit loptak el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület október hó 2-án tartott választmányi ülése tudomásul vette és jóváhagyta a II-ik temetkezési csoportnak f. hó 15-én való megalakulását, úgy, hogy a 16-án elhalálozott után már folyósítja a segílyt az igazgatóság. A további intézkedésig még mindig vétetnek fel tagok orvosi vizsgálat nélkül.

— Az I. sz. hitközségi előjáróság tudatja, hogy a főrabbi ur a csütörtöki kultürestéket a mai napon este háromnegyed 9 órakor kezd meg a zsidó iskola dísztermében.

— RÁDIÓMUSOR. Csütörtök, október 11. Wien—Grác. (Romániai idő.) 21. Népszerű est. — Berlin. 21. Operaelőadás. — Boroszló. 23.30. Táncczene. — Frankfurt a. M. 17.35. Hangverseny. — Leipzig. 21. Operette-est. — Milánó. 21.50. Operaelőadás. — München. 20.30. Kamarazene. — Budapest. 10.30, 12.45 és 16. Hírek, közgazdaság. 18.45. Magyar nóták. 21.10. Ballada- és dalsz. 21.45. Operettészletek. 23.20. Gramofonzene.

Egy szépasszony lett a szovjet párisi követe.

Csicserin népbiztos Oroszország legszebb asszonyát a diplomácia szolgálatába állította. Hogyan lett Wassili ezredes feleségéből kommunista agitátornő. — Kolontay asszony karrierje Svédországon és Mexikón keresztül.

(Páris, október 10.) Világszenzációt kelt a szovjet ama elhatározása, hogy Oroszország párisi nagyköveteül — egy szép asszonyt nevezett ki. Kolontay asszony a szovjet megbízólevelével már meg is érkezett Párisba és a napokban tesz bemutatkozó látogatást a köztársaság elnökénél.

Csicserin népbiztos az asszonyszépséget és a diplomáciát szisztematikusan összekapcsolta. Amikor 1922-ben az első szovjetdelegációt elvezette a lausannei konferenciára, a küldöttségben egy csomó szép asszony vett részt. Diszeit alkották annak a Hotel Cecilnek, amelyben röviddel ezután Worovszky, szovjetkövetet meggyilkolták. Kolontay asszony akkor még nem volt a diplomaták között. Oroszországnak ez a legszebb asszonya akkor készült nagy, világpolitikai hivatására. Előkelő családból származik, nővére híres színésznő. Alig volt 16 éves, amikor férjhez ment egy magasrangú orosz tiszthez: Wassili Ivanowicshez. A mézesheteket Genfben töltötték. Ez pár évvel a háború előtt volt, amikor Genfben ütötték fel sátorfájukat az orosz nihilisták, köztük Trockij, Lenin és Krupskaja asszony, Lenin későbbi felesége. Kolontay asszony titokban eljárt társaságukba. Amikor visszatért Szentpétervárra, néha szükségét érezte, hogy idegei pihenetése végett izolálja magát egy főváros közelében fekvő kis villában. Férje időközben a pétervári garnizon ezredese lett. Egy éjszaka svenvedélyes vágyat érzett felesége iránt s noha megígérte feleségének, hogy nem zavarja őt pihenőhelyén, a villában, lóra ült és felkereste asszonyát. Óriási meglepetés érte.

Feleségét fekete munkaköpenyben egy szedőgép előtt találta őt nyomdai munkás társaságában. Mielőtt felesége bármit is szólhatott volna, felvett az asztalról egy kinyomott röpiratot és átfutotta. Látható propagandairat volt.

Wassili ezredes szerette a feleségét, még is elvált tőle. Az asszony Párisba költözött és a Rue de Feuillantinesen szerény lakásban lakott s minden idejét arra használta fel, hogy előkészítse az orosz forradalmat. Vele egy házban lakott egy francia, akit a fiatalasszony ragyogó szépsége annyira megéjtett, hogy feleségül kérte. Gazdag volt, 20.000 frank járadékkal rendelkezett, ami békeidőben nagy pénz volt. Kolontay asszony a megkérésre ezzel válaszolt:

— Egy feltétellel a felesége leszek.

— Rendelkezzék velem.

— Áldozza fel az egész vagyonát arra a célra, amelynek érdekében dolgozok.

A francia szerelmes volt, de francia is volt... Gondolkodási időt kért s többé nem mutatkozott.

Amikor Lenin kezébe ragadta a hatalmat, Kolontay asszony már Moszkvában volt. Azonnal kinevezték a svédországi követség vezetőjévé. Nagyszerűen találta fel magát új szerepében. Amikor átnyújtotta megbízólevelét a svéd királynak, nemcsak szépségével kápráztatta el Stockholmot, hanem pazar ruháival és ékszereivel is. Noha hamarosan középpontja lett a stockholmi társaságnak, nem maradt ott sokáig, mert a svéd kormány rájött arra, hogy

ez az asszony Svédország fővárosát a közép-európai szovjetpropaganda központjává tette.

Közben Moszkvában is ellenségei támadtak, kifogásolták pazarló életmódját. Lenin, aki akkor már halálban beteg volt, védelmébe vette a szépasszonyt és Lenin felesége, aki évente csak egy ruhát csináltatott, szoros barátságot tartott fenn az előkelő életmódot folytató, nagyvilági szépasszonnyal.

Amikor mexikói követté akarták kinevezni, megkérdezték Mexikó köztársasági elnökétől, mit szólna, ha a szovjet egy asszonyt

küldene erre a tisztségre. Az elnök kedélyesen válaszolt:

— Attól függ, szép-e az illető hölgy, mert Mexikóban nem szeretik a csunya nőket.

Kolontay asszony megjelent és napok alatt meghódította szépségével és kedvességével a mexikói hatalmasságokat. Egy szép napon aztán a rendőrségnek azt jelentették, hogy a lakosság körében terjed a kommunizmus és minden szál Kolontay asszonyhoz vezet.

Erre Calles elnök egy előkelő társaságban belülről, aki jóviszonyban volt a követnővel, felkért arra, hogy közölje a szovjet szép képviselőjével, hogy számára nincs többé Mexikóban hely. A két asszony kedvesen el-

Megszökött a svéd mormonok prófétája.

Egy rejtélyes haláleset miatt kellett menekülnie a svéd Rasputinnak, aki nyolcvan asszonyon uralkodott.

(Stockholm, okt. 10.) Már hosszabb idő óta foglalkoztatja a svéd közvéleményt a hernösandi északsvédországi mormon kolónia esete. Ez a kolónia Anderson prófétából és körülbelül nyolcvan asszonyból áll, a kikkel a próféta együtt él. Anderson hatvan esztendő és szenzációs hatalommal bír az asszonyok felett. Gazdag parasztasszonyok otthagyták férjüket és családjukat és a svéd Rasputin kolóniájára költöztek. A kolónián minden munkát az asszonyok végeznek s éjjel

beszélgetett a divatról, színházról, pletykákról s a bucsuzásnál ezt mondta a mexikói hölgy:

— Hallotta kedvesem, hogy egy kommunista összecsküvést ídedtek fel Mexikóban? — Ugy? — mosolygott Kolontay asszony.

— Igen és még egy érdekes újságot mondok. Holnapután a White Starnak új hajója indul Európába. Én is vele utazom.

— Miért?

— Mert el akarom kísérni egy jóbarátnőmet, aki végképen elhagyja Mexikót.

Kolontay asszony mosolygott és mindent megértett.

— Asszonyom, váltson az én számomra is jegyet.

Igy került vissza a szovjetfővárosba, a fiol újabb diplomáciai sikerek vágya égeti és szent meggyőződése az, hogy számára nincs szebb érvényesülési terep, mint Páris, az asszonyi szépség páratlan érvényesülési Metropolisza.

a próféta otthona előtt két asszony áll fegyveres őrséget. Most a rendőrség avatkozott be ennek a különös embernek kolóniájába, amely nyíven egy rejtélyes haláleset történt Anderson birodalmában. Az egyik vele élő asszonyt súlyos betegen találták meg a kolónia környékén és az asszony elmondta, hogy már hosszabb idő óta betegkedik, mert a próféta nem engedett hozzá orvost. Erre a rendőrség megindította a nyomozást, amelynek hírére a próféta pár feleségével együtt eltűnt.

A tündérmesék megvalósulása felé.

Látogatás Curie-né munkatermeiben.

(Páris, október 10.) A legtöbb nagy találmány véletlen műve. Az alchimista aranyat akart csinálni más ásványokból — és porcelánt égetett akaratlanul. Az anilinfesték feltalálását egy eltörött hőmérőnek és az indigóét egy laboráns rendtelenségének köszönhetjük, hogy Galvani ismert mozgó békacombjairól ne is beszéljek. De a modern tudomány céltudatosan dolgozik az új találmányokon. Bámulatos szorgalmu tudósok görnyednek a tudományos intézetek asztalai mellett évről-évre. Kísérleteznek. Egybeállítják hatszázszor és hatezerszer ugyanazt a preparátumot, minuciózus eltérésekkel; az optikai műszert minden kísérletnél egy-egy századmiliméterrel változó szög alatt állítják be.

Felkerestem Madame Curie-t, a rádium halhatatlan feltalálóját, a Curie-intézetben, a Pierre Curie-uccában. (Legkevesebb, amit Páris egy új elemért cserébe adhatott: egy új ucca és egy új intézet.) A nagy tudós nő távollétében a kutatások vezetője, Olweck tanár (a rádiumkutatók előtt jól ismert „Olweck-szivattyú” feltalálója) fogad.

A rádiumot ma már külön ipartelepek termelik. — Az egész világon együtt közel 500 grammnyi van belőle, ebből negyven gramm a Curie-intézeté. De kutatásaihoz az intézet nem a rádiumot magát, hanem annak egyes emancióit alkalmazzák.

Az intézet derűs előadási termében nagy táblázatok előtt állunk Olweck tanárral. — A nagynevű tudós számokban, képletekben, kémiai formulákban beszél, de szavai mögött új, döbbenetes világok tárulnak fel, regényesebbek, mint Wells fantazmavilágai.

„A nagy titok” — mondja Olweck tanár — a nagy titok az atomdestrukció. Végtelen energiák felszabadulása, mely alapjaiban változtatná meg a világot. Istenné tenné az embert, beláthatatlanná képességeit. Feleslegessé tenne minden mai primitív energiaforrást: szén, villany, átalakíthatóvá tenné az atomokat, átvarázsolhatóvá minden tárgyat, mint a legmerészebb tündérmesékben. Hogy a szociális és politikai forradalomról, melyet szükségyszerűen magával hozna, ne is beszéljek... Ez az atomdestrukció pedig titokzatosan és folytonosan történik a rádiumban. Hogy nép-

szerűen beszéljek: a rádium olyan sugarakat bocsát ki, mintha huszmillió voltos villanytelep lenne. Ő benne rejlik az atomdestrukció kulcsa: megfigyeljük, tanulmányozzuk, hogy rájövünk a nyitjára. Lehetetlennek tartom, hogy valaha is a rádium segítségével hajtsa végre az ember az atomok destrukcióját, de a rádium fogja megmutatni hozzá az utat.

...Messze a jövő! — Ma a rádium praktikus leginkább a terápiában használható. Főleg a rákos betegségeket gyógykezelik vele. A nyelv- és méhnyakot gyakran igen jó eredménnyel. A rádium a mikrobákat rétegszerűen pusztítja el. Magát a rádium-parányt vezetik be a rákos területre, tükkkel, vagy kicsiny csövekben...

Olweck tanár jelen kutatásai némileg összefüggésben állnak a rádiumterápiával. A röntgensugarak hatását tanulmányozza az egyes testekre, főként azonban a bacillustenyészetekre.

Átmenyünk a technikai osztályra. Hatalmas szerkezetek, röntgen- és villanytelepek töltik meg a szobákat. Röntgen és rádium légtérben kell, hogy működjenek és minden szerkezetbe bele van építve valahol a légritkító készülék. Itt látom meg végre az Olweck-légszivattyút, tömör fémhengert, mely tíz perc alatt egy százszázad milliméter ritkaságu vácuumot tud teremteni. Az új tudomány a nagy számok és kis mennyiségek művészete. A csodás Curie-mérleg itt ez üvegbura alatt, egyidejűleg méri a kilogrammot és a milligramm tört részeit...

A könyvtárban francia és angol forrásmunkák mellett főleg német szakkönyvek ezrei. A tudomány nemzetközi.

„Mind e kutatásokat” — mondja Olweck tanár — „egyidejűleg végezzük itt Párisban, Bécsben, mások Londonban, Csikágóban, Varsóban, Moszkvában, vagy Rómában. Az eredményeket gondosan összehasonlítjuk. És akkor vagyunk igazán boldogok, ha baj van valahol, ha az eredmény nem egyezik, noha a kísérlet gondos és egyenlő volt mindenütt. Akkor tudjuk, hogy ismeretlen szférájába akadunk. Új kutatás indul meg az egyes intézetekben: és ilyenkor várható a Felfedezés...”

B. K.

Legolcsóbban vásárolhat Szántó és Komlós ruhaáruházában ARAD, Színház-épület.

Férfi öltöny gyapjú szövetből	— — —	L. 1450
Férfi öltöny gyapjú szövetből	— — —	1150
Gyermek öltöny gyapjú szövetből	— — —	650
Őszi és téli dublé kabát	— — —	1750
Fekete téli kabát bársony-gallérral	— — —	2050
Fekete téli kabát szőrme-gallérral	— — —	2850
Rövid gazdász kabát szőrme-gallérral	— — —	1750
Rövid gazdász kabát sniát gallér	— — —	1250
Férfi divat bunda teveszőr bélésű	— — —	3800
Férfi frekott raglán	— — —	1650
Férfi téli kabát	— — —	1100
Gyermek téli kabát	— — —	850

Nagy választék bőrkabátokban, szőrmes bekecskékben, bundákban, divatöltönyökben, iskolai egyenruhákban. Külön mértékosztály. 5207

Sikkasztásért feljelentett curtici-i mézárosmester.

Egy sertésszállítás érdekes epilógusa. — A mézárosmester magának tartotta meg a szállítási díjakat, amelyek iránt a szállítók most pert indítottak a társak ellen.

(Arad, október 10.) Érdekes visszaélés ügyében történt ma feljelentés az aradi ügyészségen. Grosan János maceai (mácsai) gazda-

Kiujult a harc Zágráb és Belgrád között.

A szkupstinával egyidejűleg ülésezik a zágrábi ellenparlament. Sándor király nyilatkozata a szerb-horvát viszonyról

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójának távirata.) Október 12-én ül össze a szkupstina, amely alkalommal, a helyzet feszültsége miatt, ismét zajos események várhatók.

A szkupstina összeüléseével egyidőben ülésezik Zágrábban a parasztdemokrata koalíció, amely nem vesz részt a belgrádi parlament munkájában

és amely most is távolmaradt a szaloniki-i győzelem ünnepektől. Különös körülmény, hogy a szkupstinai lövöldözés óta Belgrád semmitsem engedett álláspontjából, ami nagyarányú elkeseredést eredményezett.

A parasztdemokraták — hír szerint — elérkezeltnek látják az időt arra, hogy a legkíméletlenebb harcot indítsák Belgrád ellen, s kivívják ismeretes követeléseik teljesítését. Ezirányban már legközelebb döntő lépések történnek, sőt állítólag kimondják Belgrádra az adóbojkottot. Predavec, a horvát paraszt-

ember 53.000 lej elikkasztása címén kérte a bírói eljárás megindítását Wilt János curtici (kürtösi) mézárosmester ellen. Grosan feljelentésében elmondja, hogy az elmúlt évben több gazda sertésszállításra társult Wilttel. A szállítás körül nagyobb költségek merültek fel, amit Grosan előlegezett. A szállításokat az aradi Dácia és Rapid szállítási vállalatok végezték s az adminisztratív természetű ügyeket, így a szállítási költségek kifizetését Wilt intézte.

A sertésszállítások óriási veszteséggel záródtak, amibe azonban az érdekelt tényezők kénytelen-kelletlen meghugodtak. Annál nagyobb volt a meglepetésük, amikor nemrégiben arról értesültek, hogy a két szállítási vállalat a szállítási díjak fejében pert indított ellenük. Természetesen kérdést intéztek Wilt-hez, aki azonban nem volt hajlandó felvilágosítást adni, mire a társak nevében Grosan ma ügyvédje, dr. László Lipót utján bírói feljelentést tett Wilt ellen azon az alapon, hogy a társak annak idején teljes összegben neki átadták a szállítási költségek összegét, amelyet azonban — ugylátszik — Wilt magának tartott meg. A feljelentés ügyében az ügyészség megindította a vizsgálatot.

párt titkára nyíltan hangoztatja, hogy akár hogy oldódik meg a szerb-horvát probléma, a

horvátok főigénye az marad, hogy teljesen függetlenítsék magukat gazdaságilag Belgrádtól.

A londoni jelentések szerint Sándor júgoszláv király Belgrádban intervjút adott a Daily Telegraphnak. Az intervjúban fájlagja a júliusi szkupstinai eseményeket és reméli, hogy népelnek józansága megőrzi az állam egységét. A három testvérnépnek — mondta — még nem volt ideje ahhoz, hogy egymás nemzeti sajátosságait megtanulja, s beleillessék a parlamenti élet finomságaiba, de nincsen messze az az idő, amikor meg fogják egymást érteni. Jugoszlávia nagy gazdasági problémák előtt áll, amelyek most lefoglalják minden gondját.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági háború Szovjetország ellen.

Angol-amerikai tröszt alakult az orosz olaj és petroleum kizsorítására. Kényszeríteni akarják a szovjetet az elvesztett birtokok visszaadására.

(London, október 10.) Anglia és Oroszország között alighanem egy hatalmas petroléumháború fog kitörni a közeli napokban. Nem sokkal azután ugyanis, hogy a tárgyalások, amelyek az angol-amerikai olajtörök és az orosz petroleumvállalatok között folytak, megszakadtak, a Burmah-olajtársaság átvette a Shell-társaság 800.000 részvényét. A tárgyalások megszakadása óta különben az angol olajérdekeltségek koncentrációja óriási lépésekkel halad előre. A nagy olajtársaságok együttműködése arra irányul, hogy az orosz petroleumot kizsorítsák a piacról és ezáltal az orosz állam hatalmas bevételeit csökkentse. Egy ilyen bojkottnak katasztrófális hatása lehet a szovjet pénzügyi viszonyaira, mert hi-

szen Oroszország 1927-ben több mint 2 millió tonna petroleumot exportált.

Az olajtársaságok azt tervezik, hogy a Standard Oilal karöltve mindazokban az államokban, amelyek ellenséges viszonyban vannak a szovjettel, kedvezményeket és előnyös árakat érjenek el, amelyek ott a szovjetpetroleumot lehetetlenné teszik. Azokban az országokban pedig, amelyek jó viszonyban vannak Oroszországgal, gazdasági háborút indítanak az angol társaságok, hogy kizsorítsák a szovjetpetroleumot. Valószínű, hogy ennek a harcnak politikai háttere is vannak. Oroszországot így akarják a szövetségzett hatalmak kényszeríteni arra, hogy az elmulasztott birtokok, az adósságok és a diplomáciai viszonyok dolgában tárgyalásokat kezdjen.

Zürichben 3.14, Párisban 15.50 a lej. Helyi valutaárak. (Október hó 10.) Pénz: Márka 39, dollár 164, angol font 795, francia frank 6.40, olasz lira 8.60, cseh korona 85, pengő 28.90, dinár 2.85, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31.50. — Áru: Márka 50, dollár 164.50, angol font 800, francia

frank 6.60, olasz lira 8.80, osztrák schilling 23.50, svájci frank 32. — Kifizetések: Berlin 39.75, Newyork 166.10, London 807, Páris 6.52, Milánó 8.72, Prága 4.91.50, Budapest 29.04, Zágráb 2.92.50, Bécs 23.45, Zürich 32.04. Zürich-i tőzsdényítés. (Október hó 10.) Berlin 123.57.50, Amsterdam 208.35, Newyork

ÉRETTSÉGIRE

középiskolai, polgári és magántanulókra előkészítő: 3884

GALGÓCZY Magántanfolyam, BUDAPEST, VIII. Mária Terézia-tér 3

519.60, London 2520.25, Páris 20.29.25, Milánó 27.21.50, Prága 15.40, Budapest 90.65, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.13.50, Varsó 58.25, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdézárta. (Október hó 10.) Berlin 123.65, Amsterdam 208.40, Newyork 519.70, London 2521.25, Páris 20.30.50, Milánó 27.21.50, Prága 15.40, Budapest 90.66, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.14, Varsó 58.25, Bécs 73.10.

Bucuresti-i tőzsdézárta. (Október hó 10.) Devizák: Páris 6.49, Berlin 39.50, London 805, Newyork 165.75, Milánó 8.70, Zürich 31.96, Prága 4.92.25, Bécs 23.37, Budapest 29.10, Varsó 18.80. — Valuták: Napoleon 640, márka 39.20, léva 1.21, török lira 0.85.50, angol font 802, francia frank 6.48, svájci frank 31.75, olasz lira 8.64, dracuma 2.13, dinár 2.88, dollár 164.50, lengyel złoty 18.30, osztrák schilling 23.30, pengő 28.75, cseh korona 4.90.

= Hivatalosan is jegyezni fogják az 1922. évi kisajátítási járadékpapirokat. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium ma átiratban kérte a tőzsdetanácsot, hogy az 1922. évi kisajátítási járadékpapirokat vezessék hivatalosan be a tőzsdén jegyzett értékpapírok közé.

= Módosították a vámtarifa bőrbelhozatali szakaszáról szóló rendelkezést. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium szakértői bizottsága tegnapi ülésén elhatározta, hogy a vámtarifa 126-ik szakaszát hatályon kívül helyezik, illetve helyesbítik. Ez a határozat a bőrgyárak akciójával áll kapcsolatban, valamint egy nagy külföldi cipőgyár behozatali akciójával összeköttetésben emlegetik.

— Új villamos kocsik a magyar fővárosban. Budapestről jelentik: A jövő héten mutatják be a Ganz-Danubius által gyártott új típusú villamos kocsikat, amelyekből rövidesen negyven készül. Az első kocsit Juliskának nevezték el. A típus kétszer olyan hosszú, mint az eddigié és a felállítás közepén történik. Balra tizenöt ülőhely, jobbra tizenkét ülőhely van. A vezető helye feletti kék fényvédő üveget szereltek fel és a vezető teljesen külön lezárt fülkében ül. Az indulásra nem szíjjal adnak jelt, hanem egy kis fagömbbel, amely egy acélrud végén csüng. A kocsi előtt életmentő hálót szereltek, amely felsepri az elgázoltat és a kosárba dobja. Az új kocsi légfék helyett mágnesfék, a tuskófék helyett szalagfék van, amely egy másodperc alatt megállítja a kocsit. Ezenkívül külön fék van a perronon a vezető mellett. Az autót mentőközben nem lehet kinyitni.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Indetului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget

Két aradi napilap 1928 szeptember 25-iki és 29-iki és október 11-iki számaiban megjelent rágalmazó közlemények és hitelrontás miatt a sajtópört megindítottam; az inkollegiálisan viselkedett ügyvéd ellen a fegyelmi feljelentést az ügyvédi kamaránál beadtam.

Dr. Székely Aladár ügyvéd.

Bolthelyiség

a Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkánál, a hetipiác legélőnkebb helyén,

november 1-re kiadó

Cim az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szöveghirdetés 4. vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8. Metve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szöveg hétköznap 40. vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszlelvéllel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Aláírtok. Irtás levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

STUDEBACKER jellegű levél van az Aradi Közlöny kiadójában. 5464

ALKALMAZÁS.

KIFUTÓFIUT azonnal felvesz Agronomus biztosi Arad. Str. Cloșca 15. 10506

ÜGYES, erkölcsös szobateány jó bizonyítvánnyal felvétetik. Képes, volt Erzsébet-körút 75. I. em. 10506

MINDENES főzőnő gyermektelen házaspárhoz november 1-én kerestetik. Jelentkezni Telek-ucca 15. 5463

BUCURESTI részére, odaköltözködésért felvétel, mindenemű képviselőlet, megbízást vagy ügyek elintézését vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5462

MINDENES leány aki már volt vendéglőben alkalmazva, azonnal felvétetik. Cím Emil Haas vendéglős, Kurta-ut. 5461

SOK évi irodai gyakorlattal bíró tisztviselő kintő referenciákkal alkalmazást keres. Választ „Szerény” jellegű kérést az Aradi Közlöny kiadójába. 5440

ÜGYES, MEGBIZHATÓ KIFUTÓ LEÁNYT jó bizonyítvánnyal felvesz Salgóné bizományi üzlete Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

FIATAL leány felvétetik fogorvosi rendelőbe asszisztensnek. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 10506

KERESÜNK

minden helyen személyeket, mint **FIÓKVEZETŐKET**

Különös ismeretek, raktár vagy üzemi tevékenység szükséges. Havi jövedelem dollár 150-200. Csak német vagy francia levelezést kérünk. Bővebbet:

THE NOVELTY-COMPANY
Valkenburg (in Holland.)

LAKÁS.

KÉTSZOBÁS modern lakást keresek a központban. Cím Central szálloda, a portánál.

ÜRES szoba konyahasználattal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában 5439

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

K I A D O.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1837

VÉTEL ÉS ELADÁS.

MEGBIZÓIM részére keresek különböző antik szalonokat. Salgóné bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1006

MACULATURA PAPIR 5 kilogram csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

RÉZHÁLÓ BERENDEZÉS, mahagoni és faragott szalonok, kristálycsillár, Biedermayer szalon, vitrinek, antik asztali lámpák, gyöngyörű réz óra és girándok, antik comódok, órák, asztalok, szőnyegek, velencei és aranyozott consol tükrök, női bundák, festmények, férfi ruhák, csipkesálak, fali etazserok, majolikák, márkás porcellánok, kárpai márványszobrok, bronz figurák, függönyök, store, kredencek, zongorák, hegedű, cselló, fali tálak, márványoszlop stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete Arad, Strada Horia (Széchenyi-u.) I. Neuman-palota. 1000

Keressk a központban

kb. 3,000 000 leies bérházat.

„HERMES” iroda Arad, Str. Romanului No. 6. (Zrinyi-u.) 4932

Nicolae Iosif „Reclam”-szabósága

Str. Romanului (Korányi-úttal szemben)

Vállalja a legújabb divatu ruhák, felöltők, iskolai öltönyök készítését a legolcsóbb árt.

5377

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.

TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve. Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

MUZSAY JÓZSEF

ARAD, színházzal szemben

Őszi és téli árjegyzéke:

Férfi öltöny tiszta gyapjú L. 1750	Iskola öltöny előírás szerint L. 1600
Férfi öltöny divatszínben... „ 2450	Bőr kabát ia. minden színben „ 3900
Sötétkék és fekete öltöny ia. „ 2750	Fregoli raglán... „ 2000
Őszi és téli felöltő... „ 1950	Gummi kabát ... „ 800
Ulster-Double ia. ... „ 2450	Trench-coats ia. ... „ 2500
Fekete féll kabát szörme sál gallér „ 2650	Angol posztó raktár.
Divat szabóság! 4818	

Figyelem!

Halfogyasztók!

Kiváló, aransárga angol

Vollbücklingjeink

naponta frissen füstölve, mától kezdve megint minden fűszer- és esemegeüzletben kaphatók

12 lejért darabonként.

Kerjen mindenütt KALLA-gyártmányt

Regatul România.

Judecătoria rurală Chisineu-Cris.

Nr. G. 4471-1928.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Subsemmatul delegat judecătoresc aduc la cunoștință generală că în cauza următorului Stir Ilie repr. prin dr. A. Lazar din Chisineu-Cris contra următorului dom. în comuna Cinteii pentru suma de 690 lei cap. și acc. în urma deciziei judecătorești rurale Chisineu-Cris Nr. 601-1928, se vor vinde prin licitație publică mișcătoarele sechestrate pe cele execuționale la 15. Septembrie 1928, evaluate în suma de 4000 lei și anume: 2 iepi negre una de 4 ani și alta de 6 ani. Licitația se va ține la locuința următorului în comuna Cinteii în ziua de 30. Octombrie 1928, oarele 4 d. m. conform §-ului 107. și 108. a legii LX. din anul 1881.

Chisineu-Cris, la 5. Octombrie 1928.

Virgil Bașa,

5459

delegat judecătoresc.

Főtéren

II-ik emeleti 4 szoba, fűtődőszobás lakás novemberre KIADÓ. Bővebbet:

KISS LAJOS „Uranul” irodájában, városházával szemben. 5466

FIGYELEM!
M. Abramovici-hez

Str. Matei Corvin 1. (v. Hunyadi-u.)

friss dunai hal érkezett

(harcsa, ponty, kecsge és süllő) kapható: csütörtökön és pénteken. 5463

Regatul România.

Judecătoria rurală Chisineu-Cris.

Nr. G. 3138-1927.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Subsemmatul delegat judecătoresc aduc la cunoștință generală că în cauza următorului Zöller Joan repr. prin dr. Alex. Lazar din Chisineu-Cris contra următorului dom. în comuna Pădureni pentru suma de 1500 lei cap. și acc. în urma deciziei judecătorești rurale Chisineu-Cris se vor vinde prin licitație publică mișcătoarele sechestrate pe cele execuționale la 5. August 1927, evaluate în suma de 4300 lei și anume: 1 masă rotundă, 1 pat, 3 perini, 1 ploponă, 1 dumă. Licitația se va ține la locuința următorului în comuna Pădureni în ziua de 20. Oct. 1928, oarele 4 conform §-ului 107. și 108. a legii LX. din anul 1881.

Chisineu-Cris, la 5. Octombrie 1928.

Olaru,

5457

delegat judecătoresc.

Judecătoria rurală Chisineu-Cris.

No. G. 1790-1928.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Subsemmatul delegat judecătoresc aduc la cunoștință generală că în cauza următorului Banca Economică S. A. din Salonta repr. prin dr. Aron Gluck din Salonta contra următorului dom. în comuna Tâmpoș pentru suma de 1862, 994, 2600, 1200 lei capital și acc. în urma deciziei Judecătorești mixte Salonta No. 147, 148, 407, 406-1928, se vor vinde prin licitație publică mișcătoarele sechestrate pe cele execuționale la 26. Martie și 21. Aprilie 1928, evaluate în suma de 7800 lei și anume: 1 scoafă, 2 cai, 1 trăsură vâpsită verde, 1 sain vâpsită galben etc. Licitația se va ține la locuința următorului în comuna Tâmpoș în ziua de 16. Octombrie 1928, oarele 16, conform §-ului 107. și 108. a legii LX. din anul 1881.

Chisineu-Cris, la 24. Septembrie 1928.

Gilly Carol,

5460

delegat judecătoresc.

Regatul România.

Judecătoria rurală Chisineu-Cris.

Nr. G. 2920-1928.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Subsemmatul delegat judecătoresc aduc la cunoștință generală că în cauza următorului Banca Unio repr. prin dr. A. Lazar din Chisineu-Cris contra următorului dom. în comuna Mișca pentru suma de 26.000 lei cap. și acc. în urma deciziei judecătorești rurale Chisineu-Cris Nr. 1918-1928, se vor vinde prin licitație publică mișcătoarele sechestrate pe cele execuționale la 25. Iunie 1928, evaluate în suma de 46.000 lei și anume: 1 cal roșu și alte obiecte. Licitația se va ține la locuința următorului în comuna Mișca în ziua de 29. Octombrie 1928, oarele 4 d. m. conform §-ului 107. și 108. a legii LX. din anul 1881.

Chisineu-Cris, la 5. Octombrie 1928.

Virgil Bașa

5458

delegat judecătoresc.

Modern
6 szobás lakás
azonnalra kiadó.

Érdeklődni lehet SCHÖNBERGER & GRÜNSTEIN cégnél Bulevardul Regele Ferdinand 21. 10506